

บทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
(อปพร.) : กรณีศึกษาพื้นที่อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

**Performances in Preventing and Reducing Traffic Accidents of Civilian
Volunteers for Disaster Prevention and Mitigation: A Case Study
of Rattapum District, Songkhla Province**

สุภาพ ดวงดี

SUPAP DUANGDEE

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration**

Prince of Songkla University

2554

บทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

(อปพร.) : กรณีศึกษาพื้นที่อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

**Performances in Preventing and Reducing Traffic Accidents of Civilian
Volunteers for Disaster Prevention and Mitigation: A Case Study
of Rattapum District, Songkhla Province**

สุภาพ ดวงดี

SUPAP DUANGDEE

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration**

Prince of Songkla University

2554

ชื่อสารนิพนธ์ บทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
(อปพร.) : กรณีศึกษาพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

ผู้เขียน สุภาพ ดวงดี

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล ส่วงวัฒนา)

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล ส่วงวัฒนา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ)

.....กรรมการ
(ดร.ชาติ ไตรจันทร์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย กาญจนสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ชื่อสารนิพนธ์ บทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) : กรณีศึกษาพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

ผู้เขียน สุภาพ ดวงดี

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา และเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา จำนวน 2 เทศบาล 5 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน 310 คน เก็บข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบ t-test และ F-test ทดสอบรายคู่โดยวิธี LSD

ผลการศึกษวิจัยพบว่าระดับบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ความรู้ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) พบว่ากลุ่มเพศชายมีบทบาทมากกว่ากลุ่มเพศหญิงเนื่องจากบทบาทภารกิจที่ได้รับมอบหมายแตกต่างกัน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี เป็นกลุ่มที่มีบทบาทมากที่สุด และกลุ่มที่มีอายุ 51 ปี ขึ้น ไปมีบทบาทน้อยที่สุด เนื่องจากกลุ่มที่มีบทบาทมากที่สุดเป็นกลุ่มที่มีความแข็งแรง สำหรับผู้ที่มีอายุมากศักยภาพในการทำงานจะลดน้อยไปตามลำดับ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีบทบาทมากที่สุด และกลุ่มที่มีการศึกษาน้อยกว่ามัธยมศึกษา มีบทบาทน้อยที่สุด ผู้ที่มีความรู้ความสามารถมากบทบาทในการทำงานมีมากกว่า ส่วนผู้ที่มีความรู้ความสามารถน้อยบทบาทที่ได้รับในการทำงานก็จะลดน้อยตามความเหมาะสม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงานอายุระหว่าง 11-15 ปี มีบทบาทมากที่สุด และกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า 5 ปี มีบทบาทน้อยที่สุด ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากบทบาทในการทำงานที่ได้รับมอบหมายจะมากกว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกลุ่มที่ประกอบอาชีพเกษตรกรมีบทบาทมากที่สุด และกลุ่มที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ มีบทบาทน้อยที่สุด เนื่องจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกร อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกลุ่มที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ระหว่าง 16-20 ปี มีบทบาทมากที่สุด และกลุ่มที่อาศัยอยู่ในพื้นที่น้อยกว่า 5 ปี มีบทบาทน้อยที่สุด เนื่องจากกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่นานจะรู้จุดเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุทางถนน และรู้พื้นที่ในการทำงานด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

Minor Thesis Title Performances in Preventing and Reducing Traffic Accidents of Civilian Volunteers for Disaster Prevention and Mitigation: A Case Study of Rattapum District, Songkhla Province

Author Supap Duangdee

Major Program Public Administration

Academic Year 2011

Abstract

This study was conducted to study roles and responsibilities in preventing and reducing traffic accidents of the Civilian Volunteers for Disaster Prevention and Mitigation in Rattapum District, Songkhla Province and to compare the performances according to their personal factors. Data were collected from 310 Civilian Volunteers for Disaster Prevention and Mitigation of the Local Area Administrative Organization, in two local municipalities and five Tambon Administrative Offices in Rattapum District, Songkhla Province. Data were collected by means of questionnaire, and the obtained data were analyzed for mean, percentage and standard deviations. The paired sample t-test (LSD) and F-test were performed to test of research hypothesis.

Data analysis revealed that the roles and responsibilities in preventing and reducing traffic accidents of the Civilian Volunteers for Disaster Prevention and Mitigation in Rattapum District, Songkhla Province were ranging from the an average to a high level. The overall knowledge in preventing and reducing traffic accidents of these volunteers was at a high level. Personal factors were found to affect roles and responsibilities in preventing and reducing traffic accidents of the Civilian Volunteers for Disaster Prevention and Mitigation

in Rattapum District, Songkhla Province. Male volunteers were found to be more active since they were assigned different jobs from their female counterparts. The volunteers at the age range of 18-25 years took the most active roles, while the age group of over 51 years was the least active in the volunteer jobs. This was due to the physical fitness of both age groups. The civilian volunteers with a graduate degree took the most active role whereas those with the education lower than the high school level had the least active role in preventing road accidents. General findings indicated that those volunteers with higher capability took more important roles in preventing and restraining road accidents than those with the lower competency. The Civilian Volunteers for Disaster Prevention and Mitigation with experience in a range of 11-15 years took the most major roles while those with less than 5 years experience took the least active roles and responsibilities. Regarding the volunteers occupations, those working in agricultural area were found to take the most active role for they were the majority of the volunteer group. The miscellaneous occupation group took the least active role. The volunteers who have been residing in the Rattapum District for 16-20 years took the most important and active role while those who have been residing in the area for less than 5 years had the least active role. Those volunteers who have been living in the area longer were more conscious of the risk areas and have learned more on how to prevent and reduce the traffic accidents in certain areas.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับการชี้แนะและให้คำปรึกษาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล ส่วงวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบ ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และ ดร.ชาติ ไตรจันทร์ ที่ได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษาชี้แนะ และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง คณะอาจารย์ เจ้าหน้าที่ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้และเป็นกำลังใจให้กับผู้ศึกษาวิจัยด้วยดีเสมอมา จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สุดท้ายขอขอบคุณครอบครัว เพื่อนร่วมงาน และเพื่อน MPA รุ่นที่ 18 ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา จนทำให้ผู้ศึกษาวิจัยมีพลังในการค้นคว้าทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จตามที่ปรารถนาทุกประการ

สุภาพ ดวงดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(6)
สารบัญ.....	(7)
รายการตาราง.....	(9)
รายการภาพประกอบ.....	(10)
บทที่ 1 บทนำ.....	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	5
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท.....	8
ประเภทของบทบาท.....	9
ลักษณะของบทบาท.....	10
ทฤษฎีบทบาท.....	10
ยุทธศาสตร์หลักในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน.....	12
แผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2548-2551.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	20
กลุ่มตัวอย่าง (อปพร.)	20
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	21
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	22
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	25
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	26
ความรู้ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน.....	27
บทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน.....	31
ข้อเสนอแนะในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน.....	34
เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล.....	35
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	37
สรุปผลการวิจัย.....	37
อภิปรายผล.....	39
ข้อเสนอแนะ.....	41
บรรณานุกรม.....	43
ภาคผนวก.....	45
ก แบบสอบถามการวิจัย.....	47
ข ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553...	53
ประวัติผู้เขียน.....	67

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป	25
4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	26
4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้	27
4.3.1 ระดับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ด้านการเตรียมการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	29
4.3.2 ระดับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ด้านการมอบหมายภารกิจป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	30
4.3.3 ระดับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ด้านการปฏิบัติงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	31
4.4 จำนวนและร้อยละเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล กับบทบาทของอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	33

รายการภาพประกอบ

ภาพ		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	19

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาอุบัติเหตุจากการจราจรของประเทศไทย โดยเฉพาะการจราจรทางบกถือเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติ เนื่องจากก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ที่มีมูลค่าถึง 204,050.01 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2547 ที่ผ่านมามคนไทยเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร 2 คน ต่อชั่วโมงในเวลาปกติ และ 4 คน ต่อชั่วโมงในช่วงเทศกาล โดยค่าเฉลี่ยของมูลค่าความสูญเสียต่อกรณีเสียชีวิต เนื่องจากอุบัติเหตุทางถนนของประเทศไทย ประมาณ 4-5 ล้านบาท ต่อคนซึ่งยังไม่ได้รวมค่าความเสียหายด้านจิตใจที่ประมาณค่าไม่ได้

การจะทำให้อุบัติเหตุทางถนนลดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินลงได้นั้น จำเป็นต้องบูรณาการทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ และเอกชน ตั้งแต่ระดับชาติถึงระดับท้องถิ่น ชุมชน และประชาชน ผู้ใช้รถใช้ถนนทุกฝ่ายต้องร่วมมือและให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ด้านงบประมาณ บุคลากร และการพัฒนาศักยภาพทั้งในระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่ โดยในส่วนของภาครัฐได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน ในปี พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นหน่วยงานหลักของประเทศที่มีองค์ประกอบครบทุกภาคส่วน ทำหน้าที่บูรณาการด้านนโยบาย และประสานการปฏิบัติงาน ในการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนน ในช่วงเวลาปกติและช่วงเทศกาลสำคัญ อุบัติเหตุจากการจราจรที่เกิดการสูญเสียสูงกว่าปกติ ได้แก่เทศกาลปีใหม่ และเทศกาลสงกรานต์ โดยกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับความปลอดภัยทางถนนของประเทศไทยไว้ 5 ด้าน คือ ด้านการบังคับใช้กฎหมาย ด้านวิศวกรรมจราจร ด้านการให้ความรู้ประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการทางการแพทย์ฉุกเฉิน และด้านการประเมินผลและระบบสารสนเทศ

จากการสูญเสียอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุทางถนนที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2547 มีผู้เสียชีวิต 13,766 คน หรือ 22.21 คน ต่อประชากรหนึ่งแสนคน ยังไม่รวมถึงจำนวนผู้บาดเจ็บ พิการ และความสูญเสียที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของบุคคลเหล่านั้น จำเป็นที่ภาครัฐต้องเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วน และต่อเนื่องอย่างจริงจัง (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย; แผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2552-2555.)

ปัจจุบันปัญหาอุบัติเหตุทางถนน มีปริมาณมากและทวีความรุนแรงมากขึ้น ก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เป็นจำนวนมากในแต่ละปี ซึ่งนับเป็นสาเหตุการเสียชีวิตของประชาชนลำดับต้น ๆ และยังมีผู้บาดเจ็บและพิการเนื่องจากอุบัติเหตุทางถนนอีกเป็นจำนวนมาก อันก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศ สาเหตุของอุบัติเหตุทางถนนเป็นพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนของผู้ขับขี่ รวมทั้งความเร็วของรถที่ค่อนข้างสูง เป็นปัจจัยเสี่ยงอย่างหนึ่งที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ พฤติกรรมของผู้ขับขี่บางส่วนไม่เคารพกฎจราจร การฝ่าฝืนกฎระเบียบจราจร

พื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา เป็นอำเภอที่มีอุบัติเหตุทางถนนมากและเส้นทางต่อเนื่องจากเขต รอยต่อจังหวัดพัทลุง ที่มีเส้นทางหลักของทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 4 เชื่อมต่อกับจังหวัดพัทลุง ไปสิ้นสุดที่ สามแยก คลองแงะ-คลองพรวน อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ชายแดนมาเลเซีย ระยะทาง 80.146 กม. ทางหลวง แผ่นดินหมายเลข 43 เป็นเส้นทางเริ่มต้นจากสี่แยกคูหา อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ผ่านอำเภอนาหม่อม ไป เชื่อมต่อกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 406 ที่บ้านควนมิด อำเภอจะนะ ไปสิ้นสุด ที่สามแยกบ้านดอนยาง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ระยะทาง 104.268 กม. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 406 เชื่อมต่อระหว่างสาม แยกท่าชะมวง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา กับจังหวัดสตูล ระยะทาง 26.487 กม. และทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 4287 เป็นเส้นทางถนนเพชรเกษมสายเก่า จากแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 406 บ้านท่าชะมวง อำเภอรัตนภูมิ ถึงแยกควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ระยะทาง 31.200 กม.(จังหวัดสงขลา; กองป้องกัน ภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2550.) จึงนับว่าพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ ครอบคลุมและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมสายหลัก จำนวน 2 เทศบาล 5 ตำบล 63 หมู่บ้าน ซึ่งส่งผลการดำเนินชีวิตการใช้เส้นทางประจำวัน การใช้เส้นทางร่วมกับการขนส่งจากภายนอกพื้นที่เข้าสู่เขตพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา เนื้อที่ 665 ตารางกิโลเมตร ประชากร ทั้งสิ้น จำนวน 70,461 คน (ที่ว่าการอำเภอรัตนภูมิ, 2553)

สถิติการเกิดอุบัติเหตุทางถนนของอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา 3 ปี ย้อนหลัง

ปี พ.ศ. 2550 เกิดอุบัติเหตุ 39 ครั้ง บาดเจ็บ 79 คน เสียชีวิต 27 คน

ปี พ.ศ. 2551 เกิดอุบัติเหตุ 68 ครั้ง บาดเจ็บ 162 คน เสียชีวิต 16 คน

ปี พ.ศ. 2552 เกิดอุบัติเหตุ 16 ครั้ง บาดเจ็บ 16 คน เสียชีวิต 7 คน

(สถานีตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา, 2553)

จากสถิติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าแต่ละปีอุบัติเหตุทางถนนเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก สร้างความสูญเสียทั้งชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน บาดเจ็บ พิการ เป็นต้น สถิติที่น่าเสียดาย 3 ปีย้อนหลังแสดงให้เห็นว่าหากมีการ รมรงค์ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอย่างต่อเนื่องโดยใช้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร.) เข้าช่วยเหลือเจ้าพนักงาน โดยคอยแนะนำกวดขันให้เคารพกฎหมาย กฎจราจร ช้อระเบียบในการใช้รถใช้ถนน จะสามารถป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนได้ในระดับหนึ่ง และประการสำคัญสร้างจิตสำนึก และวัฒนธรรมความปลอดภัยให้กับผู้ขับขี่ทุกคน

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้รับมอบหมายจากกระทรวงมหาดไทย ให้เป็นหน่วยงานกลางของ รัฐดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของประเทศที่มีมาตรฐานสากล เพื่อเป็นหลักประกันให้ประเทศ ไทยเป็นเมืองปลอดภัย น่าอยู่ โดยมีพันธกิจ เกี่ยวกับการวางแผน ฝ้าระวัง ป้องกัน จัดทำแผนด้านการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย วางระบบมาตรการ และกำกับดูแลความปลอดภัยด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัย เครื่องมือ อุปกรณ์ กู้ชีพกู้ภัย เตรียมบุคลากร และอาสาสมัครฯ จัดให้มีการฝึกอบรม ฝึกซ้อม และฝึกปฏิบัติ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประเมินสถานการณ์ ประเมินความต้องการ รายงานสถานการณ์ อำนวยการปฏิบัติการฉุกเฉิน การสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทุกประเภท

ในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละประเภทมาปรึกษาหารือและจัดทำ ทั้งนี้จะแจ้งให้หน่วยงานภาคเอกชนเสนอข้อมูล หรือความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาในการจัดทำแผน เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จึงกำหนดให้มีศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ขึ้นเพื่อกำกับ ดูแล และสนับสนุนการ ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือตามที่ผู้อำนวยการจังหวัด มอบหมาย และมีการจัดตั้งสำนักงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เพื่อกำกับ ดูแล และสนับสนุน เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัยในจังหวัด จากภารกิจดังกล่าวได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการเตรียมความพร้อมในการ จัดการสาธารณภัย ที่มุ่งเน้นกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาศักยภาพชุมชน ด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุจากสาธารณ ภัย กระตุ้นให้ประชาชนมีความรู้ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการรับรู้ข่าวสารด้านการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย มุ่งสร้างเครือข่ายด้าน สาธารณภัย ครอบคลุมทุกระดับ ทั้งประเทศ รวมทั้งเพิ่ม ศักยภาพของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทุกระดับ และทุกภาคส่วน ร่วมดำเนินการ ตลอดจนการจัดตั้งกองทุนเพื่อความปลอดภัย ดังนั้นการจัดเตรียมความพร้อมในด้านองค์กร เครือข่ายด้านสาธารณภัย สำหรับเครือข่ายที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดำเนินการเป็นไปตาม พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 41 ให้ผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการ จังหวัด) จัดให้มีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ความช่วยเหลือเจ้า พนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการจังหวัดมอบหมาย และตามที่กระทรวงมหาดไทย กำหนด การบริหาร กำกับ ดูแล อาสาสมัคร การคัดเลือก การฝึกอบรม สิทธิ หน้าที่และวินัยของอาสาสมัคร ให้เป็นไป ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย; พระราชบัญญัติป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550) และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย กิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553 กำหนดให้มีศูนย์ อปพร. ประกอบด้วย ศูนย์ อปพร. องค์กรบริหารส่วนตำบล ศูนย์ อปพร. เทศบาล ศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา ศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร ศูนย์ อปพร. อำเภอ/กิ่งอำเภอ ศูนย์ อปพร. จังหวัด ศูนย์ อปพร. เขต และศูนย์ อปพร. กลาง กรมป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย ได้วางสายการปกครองบังคับบัญชา และการประสานงานเครือข่าย โดยแต่ละศูนย์ มี ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เป็นผู้บังคับบัญชา ตามระเบียบกฎหมาย และมีการปฏิบัติงานในรูปแบบเครือข่าย ประสานงานระหว่างสมาชิก อปพร. และยังมีมวลชน องค์กรกุศลต่าง ๆ เป็นต้น อปพร. สามารถเป็นแกนนำ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่เข้มแข็ง

ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพล เรือน (อปพร.) ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นอย่าง เป็นทางการตามกฎหมาย เป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงาน ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ ที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล)

เป็นศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (ศูนย์ อปพร.) โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายเทศมนตรี เป็นผู้บังคับบัญชา ควบคุม ดูแลในด้านเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัย ทั้ง 5 ด้าน และการมีบทบาทในการ ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) มี เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน อาชีพ และ การอาศัยอยู่ในพื้นที่ มีบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไป ในการใช้รถใช้ถนนสัญจรในพื้นที่ การใช้ชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยบนท้องถนน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะนำข้อมูลไปบูรณาการ ตลอดจนปรับใช้ในมาตรการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ต่อไป

การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุทางถนน คือ การใช้มาตรการเชิงรุก เพื่อป้องกันปัญหา หรือลด จำนวนอุบัติเหตุ และการบาดเจ็บ เสียชีวิต ซึ่งเป็นภารกิจที่ทุกฝ่ายจำเป็นต้องบูรณาการร่วมกัน ให้ชุมชน องค์การ ภาครัฐ เอกชน มูลนิธิ อาสาสมัครจัดการด้านความปลอดภัยทางถนนเชิงระบบพฤติกรรมความสำนึกในการ รับผิดชอบบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน การใช้มาตรการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุใน รูปแบบบูรณาการ มีผลต่ออัตราการเสียชีวิต ลดจำนวนผู้บาดเจ็บ และลดระดับความรุนแรงของการเกิดอุบัติเหตุ ทางถนน เพื่อสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย (Safety Culture)

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประเด็น

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ในด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพล เรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาระดับการมีบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในด้านการป้องกันและ ลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในด้านการ ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ตามตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน อาชีพ การอาศัยอยู่ในพื้นที่

สมมติฐานการวิจัย

1. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ที่มีเพศต่างกัน มีบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุ ทางถนนแตกต่างกัน
2. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ที่มีอายุต่างกัน มีบทบาท ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุ ทางถนนแตกต่างกัน

3. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ที่มีการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนแตกต่างกัน
4. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนแตกต่างกัน
5. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ที่มีอาชีพต่างกัน มีบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนแตกต่างกัน
6. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ที่อยู่ในพื้นที่นานไม่เท่ากัน มีบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัย การมีบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร.) ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอรัษฎา จังหวัดสงขลา จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในการมีบทบาทการสร้างเครือข่ายป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ทั้งระดับหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร และเครือข่ายภาคประชาชน ในพื้นที่อย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย (Safety Culture) ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการเรียนรู้ด้านความปลอดภัยทางถนนอย่างยั่งยืน

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

ขอบเขตเนื้อหาการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ต่อการมีบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอรัษฎา จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย 3 ด้าน

1. การเตรียมการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน
2. การมอบหมายภารกิจในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน
3. การปฏิบัติงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

การเตรียมการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

โดยการจัดฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เพื่อช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น และวิธีปฏิบัติในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน เผยแพร่ไปสู่ชุมชนและประชาชน และการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ตามสภาพความเสี่ยงในพื้นที่ จัดเตรียม เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน เพื่อนำไปใช้ได้ทันทีในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ จัดระบบการสื่อสาร พร้อมทั้งจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์

สื่อสารให้เพียงพอ และใช้งานได้ตลอดเวลา และ ฝึกซ้อมแผนป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน เพื่อให้มีความพร้อมเมื่อเกิดสถานการณ์จริงในพื้นที่

การมอบหมายภารกิจในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ได้รับมอบหมายภารกิจในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน เพื่อช่วยเหลือเจ้าพนักงานในช่วงเวลาเทศกาลต่าง ๆ เช่น เทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ เป็นต้น หรือช่วงเวลาเร่งด่วนมีการจราจรทางถนนแออัด มีการใช้รถใช้ถนนจำนวนมาก การจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนน ในการประสานงานต่าง ๆ เพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ และดำเนินการกู้ภัย นำผู้บาดเจ็บส่งสถานพยาบาล แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประสานงานขอรับการสนับสนุนการช่วยเหลือในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นในพื้นที่ ดูแลความสงบเรียบร้อยระหว่างเกิดอุบัติเหตุ

การปฏิบัติงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

เมื่อเกิดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ในชุมชน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จะต้องดำเนินการควบคุมพื้นที่ที่เกิดเหตุ ประเมินความเสียหายและความต้องการเบื้องต้น โดยจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบอุบัติเหตุ และทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน การจัดการจราจรในพื้นที่ที่เกิดเหตุ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ดำเนินการกู้ภัยปฐมพยาบาล นำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาล ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้กับผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน

นิยามศัพท์เฉพาะ

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) หมายถึงประชาชน ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ พนักงานราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน ที่อาสาสมัครเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 41 และต้องผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กำหนด และเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547

บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) หมายถึงการปฏิบัติหน้าที่ หรือ การแสดงออกถึงการกระทำในการป้องกันและลดอุบัติเหตุจากสาธารณภัย เช่น อุบัติภัยทางถนน ศึกษาปัญหา วางแผนการป้องกันและลดอุบัติเหตุ การประสานงาน ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด เช่น แผนการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

การวางแผนป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน หมายถึง การประชุมปรึกษาหารือ ร่วมแสดงความคิดเห็น ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน กำหนดจุดพื้นที่เสี่ยงภัย สำรวจความพร้อม และจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์กู้ชีพกู้ภัย อุปกรณ์แสงสว่าง จัดชุดเฝ้าระวังเหตุ และกำหนดสัญญาณในการเตือนภัย รวมทั้งการวางแผนการใช้เส้นทางนำส่งผู้ป่วย เจ็บ ส่งสถานพยาบาล

การดำเนินการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน หมายถึง การปฏิบัติในการตรวจสอบ ระมัดระวัง ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ เข้ารับการฝึกอบรม และฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอย่างต่อเนื่อง และเผยแพร่ความรู้ที่ได้รับให้แก่ผู้อื่น เพื่อนำไปปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับบทบาท
2. ยุทธศาสตร์หลักในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน
3. แผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน (พ.ศ. 2548-2551)
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

ความหมายของบทบาท (Role) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 453) ให้ความหมายของบทบาทว่าหมายถึงการกระทำหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทพ่อแม่ บทบาทครู บทบาทเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือการแสดงออกตามความคิดหรือคาดหวัง เมื่ออยู่ภายใต้สถานการณ์ทางสังคม โดยเอาฐานะหรือหน้าที่ทางสังคมเป็นมูลฐาน หรือหน้าที่ การปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

คำว่า “บทบาท” ได้มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ซึ่งประมวลได้ดังนี้

ไพบุลย์ ช่างเรียน (2516) กล่าวว่าบทบาทโดยทั่วไปพิจารณาจากความหมายไว้ 2 นัย คือ นัยแรกพิจารณาโครงสร้างสังคม บทบาทหมายถึง ตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ ซึ่งแสดงลักษณะโดยคุณสมบัติและกิจกรรมของบุคคล ที่ครองตำแหน่งนั้น อีกนัยหนึ่งพิจารณาในด้านการแสดงบทบาทหรือการปะทะสังสรรค์ทางสังคม บทบาท หมายถึงผลสืบเนื่องที่มีแบบแผนของการกระทำที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลที่อยู่ในสถานภาพแห่งการปะทะสังสรรค์นั้น ตามนัยแรกบทบาทเป็นการจำแนกโดยคุณลักษณะและพฤติกรรมของเขที่มีต่อปทัสถาน ตามนัยหลังบทบาทเป็นวิธีแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่สังสรรค์กันนั้นว่าจะปฏิบัติอย่างไรหรือคาดว่าบุคคลอื่นจะปฏิบัติตนอย่างไร บทบาทของบุคคลในสังคมย่อมขึ้นอยู่กับสถานภาพที่ตนครองอยู่และคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล บทบาทของบุคคลจึงแตกต่างกันออกไปตามลักษณะสถานภาพ อุปนิสัยความคิด ความรู้ความสามารถ มูลเหตุจูงใจ การอบรมและความพอใจ

ไฉไลฤดี เจริญภักดี (2554) ได้ให้ความหมายบทบาทว่าเป็นการกระทำที่คาดหวังว่าบุคคลที่ครองสภาพหนึ่ง ๆ นั้นควรปฏิบัติเช่นไร บทบาทของบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับสถานภาพที่ครองอยู่และคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมเป็นสิ่งสำคัญ ในการกำหนดบทบาทซึ่งบุคคลจะทราบบทบาทของตนได้ด้วยการขัดเกลาทางสังคม (Socialization)

พัทยา สายหู (2544) ให้นิยามเกี่ยวกับบทบาทว่า ตัวบทบาทคือ ขอบเขต อำนาจหน้าที่และสิทธิในการกระทำของแต่ละงานที่เรามีต่อผู้อื่น สถานภาพ คือสถานะตำแหน่งที่บุคคลได้จากการปฏิบัติตามบทบาทนั้น เพื่อเปรียบเทียบกับสถานะตำแหน่งของผู้อื่นตามบทบาท

วรวิมล กิตติศักดิ์ธรรม (2544) ได้สรุปว่าบทบาทหมายถึง แบบแผนของพฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ และสิทธิซึ่งผูกพันอยู่กับสถานภาพ หรือสถานะตำแหน่งทางสังคม โดยที่สังคมกำหนดหรือคาดหวังบทบาทในแต่ละสถานภาพ หรือสถานะไว้ให้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

โดยสรุป คำว่าบทบาท หมายถึง การกระทำของพฤติกรรมใด ๆ จะต้องทำตามอำนาจหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ โดยมีขอบเขตของอำนาจในตำแหน่งเป็นตัวควบคุมกำหนดให้กระทำสิ่งใด ๆ ตามบทบาทที่ครองอยู่

ประเภทของบทบาท

ไวรัช เจริญบรรจง (2523) กล่าวว่าตำแหน่งในสังคมโดยทั่วไปอย่างน้อยที่สุดมี 5 ตำแหน่ง ดังนั้นบทบาทตามตำแหน่งจึงมี 5 บทบาท คือ

1. บทบาทตามเพศและตามวัย (age-sex-role) เช่น บทบาทของผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก ผู้ใหญ่ เป็นต้น บทบาทเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเราทุกขณะ

2. บทบาทตามอาชีพ (occupational role) บทบาทประเภทนี้ เราสามารถเปลี่ยนบทบาทได้อย่างอิสระเสรีมากกว่าอื่น เช่น บทบาทของคนขายของ บทบาทของครู บทบาทของหมอ และบทบาทของทนายความ เป็นต้น

3. บทบาทของเกียรติยศ (prestige role) เป็นบทบาทของหัวหน้า บทบาทของประธาน บทบาทของคนรับใช้ และบทบาทของลูกจ้าง เป็นต้น

4. บทบาททางครอบครัว (family role) ได้แก่บทบาทของแม่บ้าน บทบาทของลูก บทบาทของพี่ และของพ่อ เป็นต้น

5. บทบาทในกลุ่มเพื่อนหรือในกลุ่มที่สนใจคล้าย ๆ กัน (association group based on congeniality role) ได้แก่บทบาทของสมาชิกในกลุ่มชมรมต่าง ๆ เป็นต้น

สปีเกิล (Spiegel) (2523) ได้แบ่งบทบาทออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. บทบาททางชีวภาพ (Biological role) ได้แก่บทบาทตามเพศ อายุ เป็นต้น

2. บทบาทกึ่งชีวภาพ (Semi biological) เป็นบทบาทที่อยู่บนพื้นฐานทางชีวภาพ แต่ไม่มีอิทธิพลต่อบุคคลมากนัก กล่าวคือ คนเราสามารถหลบหลีกบทบาทประเภทนี้ ได้แก่บทบาททางจริยธรรม บทบาทเพื่อน และบทบาทในห้องเรียน เป็นต้น

3. บทบาททางสถาบัน (Institutional role) ได้แก่บทบาทเกี่ยวกับอาชีพ ศาสนา การปกครอง และการสันตนาการ เป็นต้น

4. บทบาทสัญจร (Transactional role) คือ บทบาทซึ่งอาจเกิดขึ้นขณะใดขณะหนึ่ง ได้เป็นบทบาทเกี่ยวกับการเปลี่ยนสถานการณ์หนึ่ง ได้แก่บทบาทของผู้ป่วย บทบาทของแขกผู้มาเยี่ยม บทบาทของลูกค้า เป็นต้น

5. บทบาทเกี่ยวกับนิสัย (Character role) หรือลักษณะประจำตัวหรือบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นบทบาทที่ไม่เป็นทางการเป็นบทบาทที่ไม่ต้องใช้ความพยายาม และไม่ถูกเฟื่องเลี้ยงจากคนอื่น เช่น บทบาทวีรบุรุษ บทบาทร่าเริง มีความร่าเริง มีความสุข เป็นต้น

6. บทบาทเกี่ยวกับการเพ้อฝัน (Fantasy role) ได้แก่บทบาทในการแสดงละคร

ลักษณะของบทบาท

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2545) ได้กล่าวถึง บทบาทไว้ว่าบุคคลย่อมจะแสดงบทบาทตามสิทธิและหน้าที่ตามสถานภาพ การแสดงบทบาทแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. บทบาทตามความคาดหวังหรือบทบาทที่คาดหวัง (Expected role) เป็นบทบาทที่ต้องการแสดงตามความคาดหวังของบุคคลอื่น

2. บทบาทตามลักษณะการรับรู้ (Perceived role) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพจะรับรู้ว่าคุณจะจะมีบทบาทอย่างไร หรือคาดหวังว่าตัวเองควรจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร

3. บทบาทที่แสดงจริง (Actual role) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง ซึ่งอาจจะเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวังหรือบทบาทที่ตนเองคาดหวัง หรืออาจไม่เป็นบทบาทตามที่สังคมและตนเองคาดหวัง

ทฤษฎีบทบาท

ทฤษฎีบทบาทส่วนใหญ่จะพิจารณาใน 2 ลักษณะ คือลักษณะแนวโครงสร้างทางสังคม (Social Structure) และลักษณะแนวทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นไว้หลายท่าน เช่น

จิรพรรณ กาญจนจิตรา (2545) ได้ให้คำนิยามลักษณะของบทบาทในลักษณะแนวโครงสร้างทางสังคม และแนวทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคมไว้ว่า ด้านโครงสร้างของสังคม บทบาทหมายถึง ตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ ซึ่งแสดงลักษณะโดยคุณสมบัติและกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น ส่วนด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม บทบาทหมายถึง ผลอันต่อเนื่องที่มีแบบแผนของการกระทำที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์แห่งการปฏิสัมพันธ์

ถม ทรัพย์เจริญ (2554) ด้านโครงสร้างทางสังคม (Social Structure) บทบาท หมายถึง ตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ ซึ่งแสดงลักษณะโดยคุณสมบัติและกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้นอาจกล่าวได้ว่าบทบาทตามนัยนี้เป็นการจำแนกชนิดของบุคคลในสังคม ซึ่งถูกทำให้แตกต่างกันโดยคุณสมบัติและพฤติกรรมของเขามีปทัสถานกำกับ บทบาทแสดงให้เห็นถึงการวิภาคกิจกรรมต่าง ๆ และลักษณะซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในสังคมของสมาชิกสังคม

ด้านการปะทะสังสรรค์ทางสังคม (Social Interaction) บทบาท หมายถึง ผลต่อเนื้อที่มีแบบแผนของการกระทำ ที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์แห่งการปะทะสังสรรค์ (Social Interaction) ตามนัยดังกล่าว บทบาทเป็นวิธีแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่สังสรรค์นั้นว่าปฏิบัติต่อกันอย่างไร และคาดว่าคุณอื่นจะปฏิบัติตนอย่างไร

อย่างไรก็ตาม การศึกษาถึงทฤษฎีบทบาทก็คงอาศัยทั้งในลักษณะ โครงสร้างทางสังคมและลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเชื่อมโยงด้วยกันดังที่ จิตยา สุวรรณชฎ (2527) ได้สรุปฐานะตำแหน่งและบทบาทของบุคคลทางสังคมไว้ดังนี้ คือ

1. มีฐานะตำแหน่งอยู่จริงทางสังคม และมีอยู่ก่อนตัวคนจะเข้าไปครอง
2. มีบทบาทที่ควรจะเป็นประจำอยู่ในแต่ละตำแหน่ง
3. วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการกำหนดฐานะตำแหน่งและบทบาทที่ควรจะเป็น
4. การที่คนเราจะทราบถึงฐานะตำแหน่งและบทบาทนั้น ได้มาจากสังคม (Socialization) ในสังคมนั้น ๆ
5. บทบาทที่ควรจะเป็นนั้น ไม่นั่นแน่นอน เหมือนกับพฤติกรรมจริงของคนทีครองตำแหน่งนั้น เพราะพฤติกรรมจริง ๆ นั้นเป็นผลของปฏิกิริยาของคนทีครองฐานะตำแหน่งที่มีต่อบทบาทที่ควรจะเป็นกับบุคลิกภาพของตนเอง บุคลิกภาพของผู้อื่นที่เข้าร่วมในพฤติกรรมและเครื่องกระตุ้นที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ ที่เกิดการติดต่อทางสังคม

สำหรับหลักการเกี่ยวกับบทบาทนั้น จิตยา สุวรรณชฎ (2527) มีความเห็นว่าบทบาทกับตำแหน่งเป็นของกลุ่มกันตำแหน่งเป็นผลรวมของสิทธิ หน้าที่ และบทบาทคือการประพฤติตามสิทธิหน้าที่ดังกล่าวนี้ ตำแหน่งและบทบาทเป็นเครื่องหล่อหลอมพฤติกรรมของคน เพื่อให้พฤติกรรมสัมพันธ์ของคนที่เกี่ยวข้องกันดำเนินไป และผสมผสานสอดคล้องซึ่งกันและกัน ดังนั้นบทบาทก็คือส่วนประกอบที่มีผลต่อพฤติกรรมซึ่งมีอยู่ 3 ชนิด คือ

1. ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท ซึ่งแม้ขาดหายไปก็ไม่ทำให้บทบาทผิดไป
2. ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและจะขาดไม่ได้ ถ้าหากขาดหายไปจะทำให้บทบาทนั้นผิดไปจากบทบาทที่ฐานะตำแหน่งต้องการ ทั้งยังเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องส่วนประกอบนั้น
3. ส่วนประกอบที่เป็นไปตลกกลุฬหมายและกลูฬข้อบังคับที่ปรากฏชัดแจ้ง ถ้าขาดหายไปจะทำให้บทบาทซึ่งเกิดจากฐานะตำแหน่งเปลี่ยนไปเป็นบทบาทในฐานะตำแหน่งอย่างอื่น

สุจิตรา สง่าเนตร (2530) ได้กล่าวถึงบทบาทแนวโครงสร้างทางสังคมว่า บทบาทจะถูกมองว่าเป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นในสังคม ถูกคาดหวังว่าบุคคลในสถานภาพใดควรมีบทบาทอย่างไร เมื่อบุคคลเข้าดำรงในสถานภาพนั้น ก็จะมียบทบาทตามที่สังคมคาดหวังไว้เช่นนั้น และบุคคลอื่น ๆ ก็จะคาดหวังบทบาทของผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ ตามที่คาดว่าเป็นนิยาม บรรทัดฐานที่กำหนดให้มียบทบาทพฤติกรรมนั้น ส่วนบทบาทแนวปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะให้ความสำคัญกับกระบวนการที่บุคคลจะทำความหวังก็ได้

วิทยา วรรณศิริ (2545) ได้สรุปลักษณะทั้งสองบทบาทไว้ โดยกล่าวว่า นักสังคมวิทยาเป็นฝ่ายที่ให้ความสนใจและพยายามอธิบายบทบาทในลักษณะโครงสร้างทางบทบาทเป็นส่วนที่ติดอยู่กับฐานะตำแหน่ง จึงเป็นผลให้ทุกคนในสังคมมีรูปเค้าโครงของบทบาท ในขณะที่นักจิตวิทยาพยายามอธิบายในลักษณะของความสัมพันธ์ของกลุ่มชนว่า บทบาทของคนนั้นเป็นผลมาจากการที่บุคคลไปมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคนอื่นหรือสิ่งอื่น

มานิต บริพันธ์ (2545) กล่าวว่าบทบาท หมายถึง การปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบที่ถูกกำหนดไว้อย่างเป็นทางการ ชัดเจนว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทหรือตำแหน่งนั้นจะต้องยึดถือและปฏิบัติตาม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า บทบาท คือรูปแบบของพฤติกรรมที่เกิดจากการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่สังคมคาดหวัง

จากความหมายของบทบาท กล่าวโดยสรุป “บทบาท” หมายถึง การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมแห่งอำนาจหน้าที่และสิทธิในการแสดงพฤติกรรมตามตำแหน่งนั้น ๆ ตามสถานภาพที่ตนครองอยู่และจะควบคู่ไปกับตำแหน่งที่ดำรงอยู่ บทบาทจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานภาพหรือฐานะตำแหน่งที่บุคคลได้จากการปฏิบัติตามบทบาทนั้นซึ่งเป็นที่สังคมคาดหวัง

ยุทธศาสตร์หลักในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

1. ยุทธศาสตร์การบังคับใช้กฎหมาย 3ม 2ข 1ร ได้แก่ เมาไม่ขับ สวมหมวกนิรภัย มอเตอร์ไซค์ปลอดภัย คาดเข็มขัดนิรภัย มีใบขับขี่ ไม่ขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

2. ยุทธศาสตร์ด้านวิศวกรรมจราจร

มาตรการด้านคน

ผู้ขับขี่ไม่มีใบอนุญาตขับขี่ให้ยึดรถไว้ตรวจสอบและเปรียบเทียบปรับเจ้าของรถ ตั้งด่านตรวจหมุนเวียน ไม่ประจำจุด หรือใช้รถสายตรวจวิ่งตระเวนตรวจจับ จัดตั้งจุดตรวจบริเวณใกล้สถานบันเทิง ดำเนินการตามกฎหมายแก่ผู้จำหน่ายสุราให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี

มาตรการด้านรถ

รถจักรยานยนต์เปิดไฟ-ใส่หมวก เข้มงวดกวาดขันความเร็วรถปิกอัพที่มีผู้โดยสารในกระบะท้าย

มาตรการด้านถนน

จุดเสี่ยงอันตรายทำป้ายเตือนมีไฟสัญญาณบอกเป็นระยะ ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือทำป้ายเตือนจุดเสี่ยงอันตราย จัดสร้างถนนสำหรับมอเตอร์ไซค์

3. ยุทธศาสตร์ด้านระบบการแพทย์ฉุกเฉิน มาตรการด้านการบำบัดรักษา จัดหน่วยกู้ชีพฉุกเฉิน มีระบบแจ้งเหตุและใช้มูลนิธิอาสาสมัครช่วยเหลือ

4. ยุทธศาสตร์ด้านการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ และการมีส่วนร่วม มาตรการด้านประชาสัมพันธ์

ใช้ทุกสื่อของรัฐและท้องถิ่นประชาสัมพันธ์ ให้ทุกกลุ่มเป้าหมายเกิดความตระหนัก โดยให้ประชาคม ตำบล/หมู่บ้าน และชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุทางถนนอย่างต่อเนื่อง ประสานกับคณะกรรมการการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ ให้ดำเนินการรณรงค์ให้งดดื่มสุร่าอย่างจริงจัง แจกคณะกรรมการอาหารและยา ปรับปรุงค่าเตือนในการโฆษณาสุร่าให้เห็นชัดถึงอันตรายของสุร่า ใช้ข้อความที่เข้มข้น

การให้ความรู้ ให้สถานศึกษาทุกแห่งเป็นตัวอย่างการมีวินัยจราจรและปฏิบัติตามกฎหมาย จัดระเบียบวินัยจราจรของนักเรียนนักศึกษาอย่างจริงจัง โดยให้ความรู้ด้านการจราจรและรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้นักเรียนนักศึกษาตระหนักถึงความปลอดภัยและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดส่งวิทยากรไปอบรมให้ความรู้ กำหนดมาตรการลงโทษให้แก่ผู้ฝ่าฝืน

5. ยุทธศาสตร์ด้านการประเมินผล และพัฒนาระบบข้อมูล

การติดตามประเมินผล รายงานทุกเดือน รวบรวมข้อมูลแถลงข่าวทุกเดือน พร้อมทั้งเชิญจังหวัดร่วมชี้แจงในเชิงวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติในการลดอุบัติเหตุทางถนนให้ประสบผลสำเร็จ ประเมินผลทุก 3 เดือน กำหนดแนวทางการตรวจราชการ แจกให้ผู้ตรวจการสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงคมนาคม ตรวจสอบติดตาม

ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

ความปลอดภัยบนท้องถนน เกิดขึ้นจากผู้ไร้รถใช้ถนนมีความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้อง

ความรู้เกี่ยวกับรถยนต์ที่นำมาใช้

การนำรถที่มีสภาพไม่มั่นคงแข็งแรงมาใช้ในการเดินทาง รถที่นำมาใช้ต้องมีระบบไฟ แตร เบรก ที่ปิดน้ำฝน ต้องติดแผ่นป้ายทะเบียนหน้า-หลัง และป้ายแสดงการเสียภาษีด้วย สิ่งของที่วางเกินตัวรถบรรทุกต้องติดธงสีแดงให้สามารถมองเห็นในระยะไม่น้อยกว่า 150 เมตร

ความรู้เกี่ยวกับรถจักรยานยนต์ที่นำมาใช้

ตรวจสอบสภาพรถและสภาพผู้ขับขี่ให้พร้อม ตรวจสอบน้ำมันเชื้อเพลิงให้เพียงพอต่อการเดินทาง เช็คลมยางให้อยู่ในสภาพปกติ ตรวจสอบโซ่รถให้ดึงพอประมาณ เช็คน้ำมันหล่อลื่นและตรวจรอยรั่วของเครื่องยนต์ ปรับกระจกมองหลังให้สามารถมองเห็นได้ชัดเจน สวมหมวกนิรภัยทุกครั้งก่อนขับขี่ ห้ามตัดแปลงสภาพรถจักรยานยนต์

การเดินทางอย่างปลอดภัย

ควรเดินบนทางเท้า ไม่ลงเดินในช่องเดินรถ ถนนที่ไม่มีทางเท้า ให้เดินชิดริมทางขวาของถนน จะได้มองเห็นรถที่แล่นผ่านมา ถ้าจูงเด็กควรให้เด็กเดินด้านในและจับมือเด็กไว้ให้มั่น การเดินถนนในที่มืด ควรสวมเสื้อสีขาว และพกไฟฉายเพื่อส่องทาง การเดินเป็นกลุ่ม ควรเดินเป็นแถวตอนเรียงหนึ่ง และไม่หยอกล้อเล่นกันในแถว

การข้ามถนนอย่างปลอดภัย

ควรข้ามถนนตรงทางม้าลาย บริเวณที่มีสัญญาณ หรือไฟจราจรสำหรับคนข้าม ถ้ามีสะพานลอยให้ข้ามสะพานลอย ก่อนข้ามถนนให้หยุดรอบนทางเท้า ก่อนก้าวลงไปช่องทางเดินรถ

ทุกครั้งที่จะข้ามถนนควรมองซ้ายขวาให้แน่ใจว่าไม่มีรถวิ่งมาจึงข้ามได้ โดยเดินข้ามในลักษณะทางตรงด้วยวิธีเดินเร็ว อย่าข้ามถนนโดยออกจากที่กำบังตัว เช่น ออกจากซอย รถที่จอดอยู่หรือท้ายรถประจำทาง เพราะจะเกิดอันตรายขึ้นได้ การข้ามถนนที่รถเดินทางเดียวต้องหยุดให้แน่ใจเสียก่อนว่า รถแล่นมาจากไหนและมีความปลอดภัยพอจึงข้ามได้ ถนนที่มีเกาะกลางถนนต้องข้ามทีละครึ่งถนน โดยข้ามครึ่งแรกไปพักที่เกาะกลางถนนเสียก่อน จึงข้ามในครึ่งหลังต่อไป ในเวลากลางคืนควรหาทางข้ามที่มีแสงสว่าง

การโดยสารรถสาธารณะอย่างปลอดภัย

อย่าขึ้น-ลงรถโดยสารประจำทาง จนกว่ารถจะหยุดสนิทที่ป้ายหยุดรถโดยสารประจำทาง ควรกดโทรศัพท์ขณะขึ้น-ลง รถโดยสารประจำทางก่อนก้าวลงจากรถโดยสารประจำทาง ให้มองทางด้านซ้ายก่อน เพื่อความปลอดภัยจากรถจักรยานยนต์เฉี่ยวชน

การขับรถในสภาวะต่าง ๆ อย่างปลอดภัย

รถติดบนทางชันควรดึงเบรกมือไว้ในตำแหน่งเกียร์ว่าง ปลดออยเป็นเหยียบเบรก เกียร์ธรรมดา เข้าเกียร์ 1 มือซ้ายจับเบรกมือ มือขวาจับพวงมาลัยปล่อยคลัทช์ช้า ๆ เหยียบคันเร่งเบา ๆ รถทำท่าขยับเคลื่อนไปข้างหน้าแล้วจึงกดปุ่มปลดเบรกมือลง เกียร์ออโต้ เข้าเกียร์ค้างไว้พร้อมเหยียบเบรกเพื่อหยุด แล้วปล่อยเบรกเมื่อต้องการเคลื่อนที่ เหยียบคันเร่งเบา ๆ รถจะเคลื่อนที่ไปข้างหน้า

การขับรถในเวลากลางคืนไม่ควรขับรถด้วยความเร็วสูง ให้ใช้ไฟสูงถ้าถนนมืดมาก และเปลี่ยนเป็นใช้ไฟต่ำเมื่อมีรถสวนมา การขับรถขณะฝนตกไม่ควรขับรถด้วยความเร็วสูง เพราะถนนเปียกน้ำแล้วจะลื่นและไม่ควรขับรถในกรณีที่ฝนตกหนัก การขับรถในขณะน้ำท่วมการขับรถลุยน้ำ ในกรณีที่ไม่มีทางหลีกเลี่ยง ต้องวิ่งรถช้า ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงน้ำเข้าห้องเครื่องยนต์ หรืออุปกรณ์ไฟฟ้า เมื่อพ้นจากบริเวณน้ำท่วมควรย้ำเบรกหลาย ๆ ครั้ง เพื่อช่วยให้ผ้าเบรกแห้งตัว

การเลี้ยวรถ/กลับรถ

เมื่อต้องการเลี้ยวซ้ายให้จับรถชิดซ้าย เลี้ยวขวาให้จับรถขวาแนวกึ่งกลางถนนก่อนถึงทางเลี้ยวในการเดินรถที่สวนกันห้ามกลับรถเมื่อมีคันอื่นสวนมาหรือตามมาในระยะไม่น้อยกว่า 150 เมตร ห้ามกลับรถที่ทางร่วมทางแยกยกเว้นมีเครื่องหมายจราจรให้กลับได้

การแซง

ควรแซงทางขวาและให้สัญญาณไฟกระพริกขวา จะแซงซ้ายได้เมื่อรถด้านหน้าให้สัญญาณเลี้ยวขวาการแซงในเวลากลางคืนให้ใช้ไฟสัญญาณสูงต่ำสลับกัน ห้ามแซงในขณะขึ้นสะพานหรือทางชัน ห้ามแซงในระยะ 30 เมตร ก่อนถึงทางข้าม ทางร่วม ทางแยก วงเวียน เมื่อได้รับสัญญาณขอแซงควรจับรถชิดซ้ายให้แซง

การจอดรถ

ห้ามมิให้ผู้ขับขี่จอดรถบนสะพานหรือในอุโมงค์ ในทางร่วม ทางแยก หรือในระยะ 10 เมตรในระยะ 3 เมตร จากทางม้าลาย

ห้ามมิให้ผู้ขับขี่จอดรถ ในระยะ 10 เมตร จากสัญญาณจราจร ในเขตที่มีเครื่องหมายห้ามจอด จอดรถในทางลาดชัน ต้องหันล้อหน้าซ้ายขอบทาง

หมวดนิรภัยเพื่อความปลอดภัย

เลือกใช้หมวดนิรภัยที่มีเครื่องหมายรับรองมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เลือกขนาดของหมวดให้พอดีกับศีรษะ และคาดสายรัดคางให้แน่น เลือกใช้หมวดที่มีสีสด ๆ เพื่อให้เห็นเด่นชัด ควรเปลี่ยนหมวดใหม่ทุก 3-5 ปี

การคาดเข็มขัดนิรภัย

ให้ส่วนล่างของเข็มขัดทับกับกระดูกเชิงกราน ส่วนบนพาดทแยงกระดูกไหปลาร้า และระวังอย่าให้สายเข็มขัดนิรภัยพาดชิดลำคอมากเกินไป สตรีมีครรภ์ ให้เข็มขัดนิรภัยส่วนที่ยึดได้พาดผ่านตัก ขาทั้งสองข้างควรอยู่ระหว่างกึ่งกลางของล้นปี ในระดับต่ำกว่าครรภ์ และห่างจากสะโพกมากที่สุด เด็กอายุต่ำกว่า 11 ปี ควรให้นั่งด้านหลังรถ หากเป็นทารกควรใส่ตะกร้า หรือจัดที่นั่งพิเศษสำหรับเด็ก โดยรัดติดกับเบาะด้านหลังด้วยเข็มขัดนิรภัย

สัญญาณไฟจราจรที่ควรรู้

สีเหลืองอำพัน ให้ผู้ขับขี่เตรียมหยุดรถ หลังเส้นให้หยุด

สีแดง ให้ผู้ขับขี่ หยุดรถหลังเส้นให้หยุด

สีเขียว ให้ผู้ขับขี่ ขับรถต่อไปได้

ลูกศรสีเขียว ชี้ให้เลี้ยว หรือชี้ให้ตรงไป ให้ผู้ขับขี่เลี้ยวหรือขับตรงไปตามทิศทางที่ลูกศรชี้ และต้องให้สิทธิแก่คนเดินเท้าในทางข้าม หรือรถที่วิ่งทางขวาก่อน

ไฟกระพริบสีแดง ให้ผู้ขับขี่หยุดรถหลังเส้นให้หยุด เมื่อเห็นว่าปลอดภัยจึงให้ขับไปต่อด้วยความระมัดระวัง ไฟกระพริบสีเหลืองอำพัน ให้ผู้ขับขี่ลดความเร็วลงและผ่านทางเดินรถไปด้วยความระมัดระวัง ไฟสีแดงรูปกากบาทเฉียง อยู่เหนือช่องเดินรถใด ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถในช่องเดินรถนั้น ไฟสีเขียวเป็นลูกศร อยู่เหนือช่องเดินรถใด ให้ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถในช่องเดินรถนั้นขับรถผ่านไปได้ ไฟสีแดงมีรูปคนยืนอยู่ข้างใน ให้คนเดินเท้าหยุดรอนทางเท้าหรือขอบทาง ไฟสีเขียวมีรูปคนกำลังเดินอยู่ข้างใน ให้คนเดินข้ามทางเดินรถได้

มารยาทที่ดีของผู้ขับขี่

ขณะขับรถข้ามสี่แยก ไม่ควรเปิดไฟฉุกเฉินเพราะอาจทำให้ผู้ขับขี่ที่มาจากด้านซ้ายและขวาเข้าใจผิดกรณีฝนตกหนักแล้วเปิดไฟฉุกเฉิน ผู้ขับขี่คนอื่นอาจเข้าใจผิดว่าเป็นการเปิดไฟเลี้ยว การใช้สปีดไลท์และไปตัดหมอก ผู้ขับขี่ควรเปิดใช้ในยามจำเป็นเท่านั้น การกระพริบไฟ ควรใช้ในกรณีกำลังจะแซงรถคันหน้า

แล้วมีรถสวนมา เพื่อเป็นการส่งสัญญาณว่าขอใช้พื้นที่ในการแซง การจอดรถในพื้นที่ห้ามจอดแล้วเปิดไฟฉุกเฉิน เป็นพฤติกรรมที่เสียมารยาท หากต้องการเปลี่ยนเลนหรือแซง ควรกระทำเมื่อถนนว่างพอ และเมื่อเข้าสู่เส้นทางได้เต็มคันแล้วควรเร่งความเร็วให้เหมาะสมกับแซง การเบรคบ่อย ๆ โดยไม่จำเป็นถือว่าเป็นการเสียมารยาท การก้มศีรษะขอบคุณ เป็นพฤติกรรมหนึ่งที่แสดงออกถึงมารยาทที่ดีในกรณีที่มีผู้ให้ทาง ควรให้สัญญาณไฟทุกครั้งก่อนการเลี้ยว หรือเปลี่ยนช่องทางเดินรถ

ข้อแนะนำเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

อย่าเคลื่อนย้ายรถจนกว่าเจ้าพนักงานจะมาถึง จดชื่อที่อยู่ของคู่กรณี โดยเฉพาะผู้ขับขี่รถส่งตัวผู้บาดเจ็บ ไปสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุด แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ภายใน 24 ชม. ป้องกันมิให้ผู้อื่นมาเก็บทรัพย์สินหรือทำลายหลักฐาน ถ้าชนสัตว์บาดเจ็บหรือตายให้ติดต่อกับเจ้าของสัตว์ และเจ้าหน้าที่ท้องที่

แผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2548-2551

ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน (ศปถ.) จัดตั้งขึ้นครั้งแรกตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2546 โดยมีรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรี เป็นผู้อำนวยการศูนย์ มีการดำเนินการในรูปคณะกรรมการ มีหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการเพื่อยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยทางถนน อำนวยการ มอบหมาย เร่งรัด กำกับดูแล ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และประสานความร่วมมือให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการดำเนินงานของศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน ได้มีการจัดทำแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน (พ.ศ. 2548-2551) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น โดยยกระดับความปลอดภัยทางถนนของประเทศไทย สู่มาตรฐานสากล และมีเป้าหมายสามารถลดอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนต่อประชากรหนึ่งแสนคน ลงจาก 22.21 ในปี พ.ศ. 2547 เหลือ 20.00 ภายในปี พ.ศ. 2551 โดยใช้ยุทธศาสตร์หลัก 5 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement)
2. ด้านวิศวกรรมจราจร (Engineering)
3. ด้านการให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์ (Education, Public Relatio, and Participation)
4. ด้านการบริการทางการแพทย์ฉุกเฉิน (Emergency Medical Service Systeml : EMS)
5. ด้านการประเมินผล และระบบสารสนเทศ (Evaluation and Information)

จากการรายงานสถิติข้อมูลผลการปฏิบัติงานตามแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน (พ.ศ. 2548-2551) ได้สรุปผลสถิติทั้งหมดไว้ได้ดังนี้

สถิติอุบัติเหตุจากรถทางบก ปี 2548 จำนวน 122,122 ครั้ง ปี 2549 จำนวน 110,686 ครั้ง ลดลง 11,436 ครั้ง ปี 2550 จำนวน 101,452 ครั้ง ลดลงจากปี 2549 จำนวน 8,934 ครั้ง และปี 2541 จำนวน 88,713 ครั้ง ลดลงจากปี 2550 จำนวน 13,039 ครั้ง (12.81%)

ผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจากรถทางบก ปี 2548 จำนวน 12,871 ราย ปี 2549 จำนวน 12,693 ราย ลดลงจากปี 2548 จำนวน 178 ราย ปี 2550 จำนวน 12,492 ราย ลดลงจากปี 2549 จำนวน 201 ราย และปี 2551 จำนวน 11,267 ราย ลดลงจากปี 2550 จำนวน 1,125 ราย (9.81%)

ผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจากรถทางบก ปี 2548 จำนวน 94,364 ราย ปี 2549 จำนวน 83,290 ราย ลดลงจากปี 2548 จำนวน 11,074 ราย ปี 2550 จำนวน 79,529 ราย ลดลงจากปี 2549 จำนวน 4,261 ราย และปี 2551 จำนวน 71,148 ราย ลดลงจากปี 2550 จำนวน 7,881 ราย (9.97 %)

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่าการดำเนินการของทุกภาคส่วนในคณะกรรมการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนของทุกจังหวัด ภาคีเครือข่าย และองค์กรต่าง ๆ ภายใต้อุตสาหกรรมหลัก 5 ด้าน การบังคับใช้กฎหมาย วิศวกรรมจราจร การให้ความรู้ประชาสัมพันธ์ การแพทย์ฉุกเฉิน การประเมินผลและระบบสารสนเทศ ปรากฏผลให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยสถิติอุบัติเหตุทางถนนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง (ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน. 2551)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กำจัด ขวัญทอง (2539) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลในการบริหารเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลในจังหวัดยะลา พบว่า

1. สมาชิกสภาเทศบาลส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ทั้งในด้านการบริหารเทศบาล การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การควบคุมการบริหารงานของคณะเทศมนตรี และการมีบทบาททางการเมืองของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาล

2. สมาชิกเทศบาลส่วนใหญ่มีบทบาทในการบริหารเทศบาลทั้งในด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การควบคุมฝ่ายบริหารให้มีการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเทศบาล แต่เนื่องจากเทศบาลนครยะลา และเทศบาลตำบลเบตงมีสมาชิกสภาเทศบาลและคณะผู้บริหารเป็นบุคคลในทีมเดียวกัน กระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลและการควบคุมฝ่ายบริหารได้ปรับเปลี่ยนวิธีการในการแสดงบทบาทที่เป็นทางการตามที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาเป็นบทบาทที่ไม่เป็นทางการมากขึ้น

3. ส่วนของปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อบทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลในการบริหารงานเทศบาล พบว่าปัญหาด้านอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาลในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด

นอบ กงพูน (2537) ได้ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสุขภาพต่อการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีสุขภาพในจังหวัดยะลา พบว่า อายุ และรายได้มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจบทบาท อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสุขภาพ ส่วนปัจจัยด้านอื่น ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ศาสนา ไม่มี ความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจบทบาท อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสุขภาพ

กองทัพ เสนาทิพย์ (2541) ได้ศึกษาเรื่องความเข้าใจในบทบาทของตำรวจชุมชน (ประชาชนอาสา) ต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในท้องถิ่น : กรณีศึกษาท้องที่สถานีตำรวจภูธร อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่าประชาชนอาสามีระดับความเข้าใจในบทบาทของการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมตามทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (งานสายตรวจ) ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ (การสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน) ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับสูง โดยที่ปัจจัยส่วนบุคคลคือ อายุ ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ ระดับการศึกษา ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระดับความเข้าใจ

ธีรทัต ชูคำ (2543) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ และพนักงานเทศบาลตำบล ภายใต้พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขภาพ เป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพัทลุง พบว่าเจ้าหน้าที่และพนักงานเทศบาลตำบลมีระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ของตน อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานจนถึงปัจจุบันที่ต่างกัน ส่งผลให้เจ้าหน้าที่และพนักงานเทศบาลตำบลมีระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนแตกต่างกัน ส่วนเพศ และระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และพนักงานเทศบาลตำบลแต่อย่างใด

สุรน ดิษยบุตร (2543) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม : ศึกษากรณีอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่าประชาชนมีบทบาทในด้านวิธีการป้องกันทรัพย์สินของตนเอง ได้แก่ การแจ้งเบาะแสการกระทำผิด ความคาดหวังต่อบทบาทในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และการมีบทบาทต่าง ๆ กับเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ในระดับปานกลาง การมีบทบาทของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ของเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพทางสังคมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับระดับของการมีบทบาทของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ในขณะที่สถานภาพ การสมรส และรายได้ ของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับ ของการมีบทบาทของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

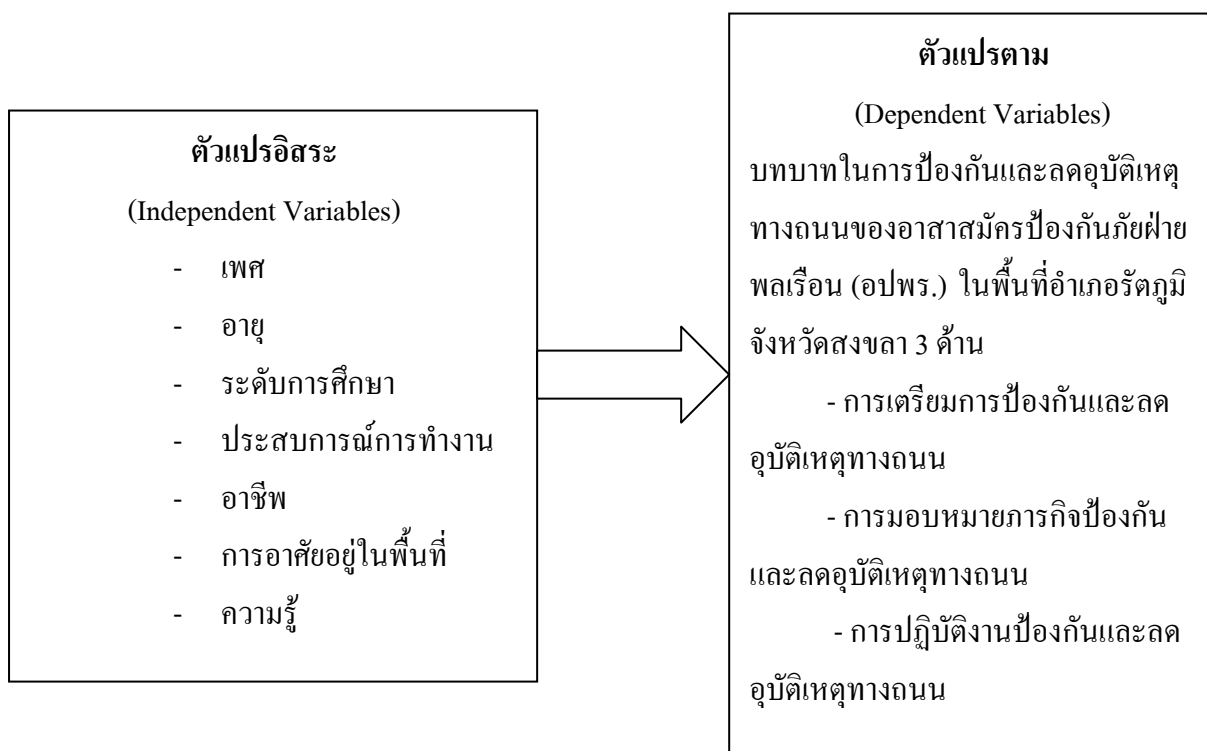
วัชระ ชุ่นสุวรรณ (2546) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทที่ควรจะเป็นในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 12 สงขลา พบว่าในด้านการป้องกันสาธารณภัย (ก่อนเกิดสาธารณภัย) ในภาพรวมส่วนใหญ่ต้องการให้ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 12 สงขลา

แจ้งเตือนภัยให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ทราบล่วงหน้าก่อนเกิดภัย เพื่อให้สามารถเตรียมการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินให้ปลอดภัยได้ทันเวลา โดยระดับบทบาทความต้องการมากที่สุด ในด้านการบรรเทาสาธารณภัย (ระหว่างเกิดสาธารณภัย) ส่วนใหญ่ต้องการให้ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 12 สงขลา สนับสนุนเครื่องจักรกล ยานพาหนะ เครื่องมือ และบุคลากร ให้มีประสิทธิภาพ มีความเชี่ยวชาญ เพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการฟื้นฟูและบูรณะพื้นที่ประสบภัย มีระดับบทบาทความต้องการมากที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการศึกษาบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) : กรณีศึกษาพื้นที่อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา โดยแยกเป็นตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ได้ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน อาชีพ การอาศัยอยู่ในพื้นที่ และความรู้
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ บทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาระดับการมีบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน และเปรียบเทียบระดับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา จำนวน 2 เทศบาล 5 องค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มเป้าหมายอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน 310 คน ผู้ศึกษาได้วางแผนเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คืออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จากศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา จำนวน 2 เทศบาล 5 องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1,367 คน โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมได้ผลตามสมการ ดังนี้

$$\text{สูตร } g = \frac{N}{1+Ne^2}$$

g = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

e = ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง (5% หรือ 0.05)

$$\text{การแทนค่าสูตร } g = \frac{1,367}{1+(1,367 \times 0.05^2)} = 310 \text{ คน}$$

จากการคำนวณข้างต้นได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 310 คน และได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยส่งแบบสอบถามไปยังศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา

ลำดับ	พื้นที่อำเภอรัทภูมิ	จำนวนประชากร(คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน)	ร้อยละ
1	เทศบาลตำบลกำแพงเพชร	4,986	23	7.42
2	เทศบาลตำบลนาสีทอง	2,882	13	4.20
3	อบต.เขาพระ	12,860	58	18.71
4	อบต.ท่าชะมวง	15,673	71	22.90
5	อบต.คูหาใต้	11,577	53	17.10
6	อบต.ควนรู	6,178	28	9.03
7	อบต.กำแพงเพชร	14,177	64	20.64
รวม	2 เทศบาล 5 อบต.	68,333	310	100.00

คิดจากร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ทำการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน 2552 และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำมาสร้างคำถามเกี่ยวกับบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน
2. แบบสอบถามที่สร้างขึ้น มีลักษณะเช่นเดียวกับแบบวัดต่าง ๆ โดยตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยอาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบและแนะนำในรายละเอียดปรับปรุงแก้ไข แบบสอบถามให้มีความเหมาะสมก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ได้อำนาจความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงในระดับสูง
3. ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยแบบสอบถาม สำหรับสอบถามอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัทภูมิ จังหวัดสงขลา โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน อาชีพ การอาศัยอยู่ในพื้นที่

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลวัดระดับความรู้ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัทภูมิ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลวัดระดับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในด้านการเตรียมการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ด้านมอบหมายภารกิจป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ด้านการปฏิบัติงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ในพื้นที่อำเภอรัทภูมิ จังหวัดสงขลา

แบบสอบถามใช้เกณฑ์วัดแบบสำรวจมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในแต่ละข้อมี 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาขอบข่ายเนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎีการมีบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน
2. ศึกษาค้นคว้าวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากคณะกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามที่ได้เสนอกคณะกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นครั้งสุดท้าย เพื่อตรวจสอบและรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. มีหนังสือขอความร่วมมือจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษาวิจัยจัดส่งหนังสือขอความร่วมมือพร้อมด้วยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้ศึกษาวิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จัดส่งไปแล้ว มาตรวจสอบความถูกต้องเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการศึกษาวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences) โดยการกำหนดวิธีการคำนวณทางสถิติตามลักษณะข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ระดับความรู้ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ผู้วิจัยได้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ ซึ่งมีทั้งข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ จำนวน 8 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ในข้อคำถามเชิงบวก หากตอบว่าใช่ นั่นคือตอบถูก ให้ 1 คะแนน และถ้าตอบว่าไม่เช่นนั้นคือตอบผิดให้ 0 คะแนน ข้อคำถามเชิงบวก มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 4, 6, 7, 8

ในข้อคำถามเชิงลบ หากตอบว่าใช่ นั่นคือตอบผิด ให้ 0 คะแนน และถ้าตอบว่าไม่ใช่ นั่นคือตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อคำถามเชิงลบ มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 5

ผู้วิจัยได้นำคะแนนรวมที่ได้มาทำการแบ่งระดับความรู้ ออกเป็น 3 ระดับ (จากคะแนนเต็ม 8 คะแนน) โดยดำเนินการ ดังนี้

คะแนน 0 - 3	ระดับความรู้น้อย
คะแนน 4 - 6	ระดับความรู้ปานกลาง
คะแนน 7 - 8	ระดับความรู้มาก

3. วิเคราะห์การมีบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน โดยการนำข้อมูลที่ได้มาหาคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

เกณฑ์การให้คะแนนในแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ผู้ศึกษาวิจัยให้คะแนนการมีบทบาท ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มีบทบาทมากที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
มีบทบาทมาก	ให้คะแนน	4 คะแนน
มีบทบาทปานกลาง	ให้คะแนน	3 คะแนน
มีบทบาทน้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
มีบทบาทน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

4. การวิเคราะห์การมีบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา โดยใช้สถิติการทดสอบดังนี้

การทดสอบแบบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบการมีบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ในกรณีจำแนกตัวแปรอิสระเป็น 2 กลุ่ม และ 4 กลุ่ม ได้แก่ เพศ อายุ

การทดสอบแบบเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบการมีบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน อาชีพ และการอาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) และทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพหุคูณ (Multiple Comparisons) โดยใช้วิธี LSD

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษายุทธศาสตร์ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ในด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน เพื่อศึกษาระดับการมีบทบาทในด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน และศึกษาเพื่อเปรียบเทียบระดับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา จำนวน 2 เทศบาล 5 องค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มเป้าหมายเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จำนวน 310 คน ผลการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความรู้ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 3 บทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล กับบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	142	46.6
หญิง	163	53.4
อายุ		
18-25 ปี	61	20.0
26-35 ปี	133	43.6
36-50 ปี	75	24.6
51 ปี ขึ้นไป	36	11.8
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	39	12.8
มัธยมศึกษา	141	46.2
ปริญญาตรี	116	38.0
สูงกว่าปริญญาตรี	9	3.0
ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	68	22.3
6-10 ปี	119	39.0
11-15 ปี	44	14.4
16 ปี ขึ้นไป	74	24.3
อาชีพ		
เกษตรกร	127	41.6
รับราชการ	67	22.0
ธุรกิจส่วนตัว	58	19.0
อื่น ๆ	53	17.4
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอรัษฎามิ		
น้อยกว่า 5 ปี	22	7.2
6-15 ปี	65	21.3
16-20 ปี	40	13.1
21 ปี ขึ้นไป	178	58.4

1. เพศ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง จำนวน 163 คน หรือร้อยละ 53.4 และผู้ชาย จำนวน 142 คน หรือร้อยละ 46.6
2. อายุ ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 133 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 43.6 รองลงมาเป็นผู้มีอายุระหว่าง 36-50 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 อายุ 18-25 ปี จำนวน 61 คนหรือ ร้อยละ 20.0 และมีอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 36 คน หรือร้อยละ 11.8
3. ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 141 คน คิดเป็น ร้อยละ 46.2 รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 การศึกษาค่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 39 คน หรือร้อยละ 12.8 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 9 คน หรือร้อยละ 3.0
4. ประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 119 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมาเป็นผู้มีประสบการณ์ตั้งแต่ 16 ปี ขึ้นไป จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 68 คนหรือร้อยละ 22.3 และมีประสบการณ์ 11-15 ปี จำนวน 44 คน หรือร้อยละ 14.4
5. อาชีพ ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 41.6 รองลงมา รับราชการ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 58 คน หรือร้อยละ 19.0 และประกอบอาชีพอื่น ๆ อีกจำนวน 53 คน หรือร้อยละ 17.4
6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในอำเภอรัตนภูมิ ตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไป จำนวน 178 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 58.4 รองลงมาอาศัยอยู่ระหว่าง 6-15 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 อาศัยอยู่ระหว่าง 16-20 ปี จำนวน 40 คนหรือร้อยละ 13.1 และอาศัยอยู่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 22 คน หรือร้อยละ 7.2

ตอนที่ 2 ความรู้ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

จากแบบสอบถามความรู้ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเตรียมการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ด้านการมอบหมายภารกิจป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน และด้านการปฏิบัติงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน สรุปดังนี้

ความรู้น้อย	3 คน	คิดเป็นร้อยละ	1.0
ความรู้ปานกลาง	71 คน	คิดเป็นร้อยละ	23.3
ความรู้มาก	231 คน	คิดเป็นร้อยละ	75.7
รวม	305 คน	คิดเป็นร้อยละ	100

ตาราง 4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน					
		ระดับความรู้	การเตรียมการฯ	การมอบหมายภารกิจฯ	การปฏิบัติงานฯ
ระดับความรู้	Pearson Correlation	1	.179	.231	.272
	P-value		.002	.000	.000
	N	305	297	298	286
การเตรียมการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	Pearson Correlation	.179	1	.834	.617
	P-value	.002		.000	.000
	N	297	297	297	285
การมอบหมายภารกิจป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	Pearson Correlation	.231	.834	1	.732
	P-value	.000	.000		.000
	N	298	297	298	286
การปฏิบัติงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	Pearson Correlation	.272	.617	.732	1
	P-value	.000	.000	.000	
	N	286	285	286	286

จากตาราง 4.2 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ทั้ง 3 ด้าน สรุปผลดังนี้

1. ด้านเตรียมการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ (.05) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ
2. ด้านมอบหมายภารกิจป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ (.001) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ
3. ด้านปฏิบัติงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ (.001) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ

ตาราง 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	ตอบถูก	ตอบผิด	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. สาเหตุจากอุบัติเหตุส่วนใหญ่ในประเทศไทย เกิดกับกลุ่ม ผู้ใช้รถจักรยานยนต์มากที่สุด	289 (94.8)	16 (5.2)	.95	.223	มาก
2. ปัจจุบัน รัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทาง ถนน บูรณาการแก้ปัญหาด้านความปลอดภัยทางถนนของ ประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2546	290 (95.4)	14 (4.6)	.95	.210	มาก
3. ยุทธศาสตร์ในการยกระดับความปลอดภัยทางถนน มี 6 ด้าน	243 (80.5)	59 (19.5)	.80	.397	มาก
4. การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การให้ ความร่วมมือขององค์กรภาคเอกชน อาสาสมัคร ในการ รณรงค์แก้ไขปัญหอุบัติเหตุทางถนน ถือเป็นยุทธศาสตร์การ ให้ความรู้ การประชาสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม เพื่อให้ ยุทธศาสตร์การยกระดับความปลอดภัยทางถนน	277 (96.9)	9 (3.1)	.97	.175	มาก
5. การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้นและจริงจังตามมาตรการ 3 ม 2 ข 1 ร ในยุทธศาสตร์การบังคับใช้กฎหมาย ไม่ถือเป็น มาตรการหลัก เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยง และการทำผิดกฎหมาย จราจรที่สำคัญ ที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ การเสียชีวิต ทรัพย์สิน และการบาดเจ็บรุนแรง	226 (74.1)	79 (25.9)	.74	.439	มาก
6. การช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน ณ จุดเกิดเหตุ โดยการพัฒนาหน่วยกู้ชีพตำบล และการพัฒนาหน่วยกู้ชีพ กู้ภัยตำบล เพื่อการปฏิบัติงานดังกล่าว รวมทั้งการนำส่งผู้ป่วย เจ็บจากอุบัติเหตุเข้ารับการรักษา ณ สถานพยาบาล เป็นหนึ่ง ในยุทธศาสตร์การบริการทางการแพทย์ฉุกเฉิน	299 (98.0)	6 (2.0)	.98	.139	มาก
7. ปัจจุบันนี้ ได้บรรจุหลักสูตรบังคับในเรื่องความปลอดภัย ทางถนนเข้าสู่สถานการศึกษา ทุกสถานการศึกษาแล้ว	273 (89.5)	32 (10.5)	.90	.307	มาก
8. อาสาสมัคร มูลนิธิ องค์กรการกุศล เป็นหน่วยงานที่มี บทบาทหน้าที่ช่วยเหลืองานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน มากที่สุด	292 (96.4)	11 (3.6)	.96	.187	มาก

จากตาราง 4.3 ความรู้ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จากจำนวน 8 ข้อ ในภาพรวมพบว่า อปพร. ส่วนใหญ่มีความรู้ในการป้องกัน และ ลดอุบัติเหตุทางถนน โดยความรู้ในข้อที่ 6 การช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน ณ จุดเกิดเหตุ โดยการ พัฒนาหน่วยกู้ชีพตำบล และการพัฒนาหน่วยกู้ชีพกู้ภัยตำบล เพื่อการปฏิบัติงานดังกล่าว รวมทั้งการนำส่งผู้ป่วย เจ็บจากอุบัติเหตุเข้ารับการรักษาน ณ สถานพยาบาล เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การบริการทางการแพทย์ฉุกเฉิน เป็น ความรู้ที่มีการตอบได้ถูกมากที่สุดถึงร้อยละ 98.0 รองลงมาเป็นความรู้ในข้อที่ 4 การมีส่วนร่วมขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น การให้ความร่วมมือขององค์กรภาคเอกชนอาสาสมัครในการรณรงค์แก้ไขปัญหาคอุบัติเหตุ ทางถนนถือเป็นยุทธศาสตร์การให้ความรู้การประชาสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม เพื่อให้ยุทธศาสตร์การ ยกระดับความปลอดภัยทางถนน ตอบถูกร้อยละ 96.9 ในขณะที่ข้อ 5 การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้นและ จริงจังตามมาตรการ 3 ม 2 ข 1ร ในยุทธศาสตร์การบังคับใช้กฎหมาย ไม่ถือเป็นมาตรการหลัก เพื่อลด พฤติกรรมเสี่ยง และการทำผิดกฎหมายจราจรที่สำคัญ ที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ การเสียชีวิต ทรัพย์สิน และการ บาดเจ็บรุนแรง มีผู้ตอบถูกต้องน้อยที่สุด ร้อยละ 74.1 (ยุทธศาสตร์การบังคับใช้กฎหมายของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย)

ตอนที่ 3 บทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
(อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา

ตาราง 4.3.1 ระดับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน
ด้านการเตรียมการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและ ลดอุบัติเหตุทางถนน	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
1. การเตรียมการป้องกันฯ								
1.1 การเตรียมการจัดทำแผนปฏิบัติการ ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน เกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัย และกำหนด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ	62 (20.9)	176 (59.3)	45 (15.2)	9 (3.0)	5 (1.7)	3.95	.795	มาก
1.2 บทบาทในการปรับปรุงแผนปฏิบัติการ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การ จัดทำแผนปฏิบัติการ ในการป้องกันและลด อุบัติเหตุทางถนน	64 (21.7)	145 (49.2)	68 (23.1)	15 (5.1)	3 (1.0)	3.85	.851	มาก
1.3 บทบาทในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อ ใช้งานในพื้นที่ เพื่อลดอุบัติเหตุจากการใช้รถ ใช้ถนน	81 (27.6)	124 (42.2)	62 (21.1)	22 (7.5)	5 (1.7)	3.86	.961	มาก
1.4 บทบาทในการเข้าร่วมฝึกซ้อม แผนปฏิบัติการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ เตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานจริง	57 (19.6)	116 (39.9)	83 (28.5)	30 (10.3)	5 (1.7)	3.65	.970	ปานกลาง
1.5 การจัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ เกี่ยวกับความชัดเจนในการแบ่งหน้าที่ความ รับผิดชอบ การประสานงานต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องเพื่อร่วมเป็นคณะทำงาน	84 (28.3)	112 (37.7)	71 (23.9)	22 (7.4)	8 (2.7)	3.81	1.02	มาก
รวม						3.82	.743	มาก

จากตาราง 4.3.1 แสดงถึงบทบาทอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ด้านการเตรียมการ โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.82$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นตามลำดับคะแนนเฉลี่ยพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ได้แก่ การเตรียมการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน เกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัย และกำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ($\bar{X} = 3.95$) บทบาทในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อใช้งานในพื้นที่ เพื่อลดอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนน ($\bar{X} = 3.86$) บทบาทในการปรับปรุงแผนปฏิบัติการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการ ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ($\bar{X} = 3.85$) การจัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับความชัดเจนในการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การประสานงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมเป็นคณะทำงาน ($\bar{X} = 3.81$) ในขณะที่บทบาทในการเข้าร่วมฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานจริง ($\bar{X} = 3.65$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4.3.2 ระดับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
2. การมอบหมายภารกิจ								
2.1 การกำหนดผู้รับผิดชอบและสั่งการในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่	61 (20.5)	144 (48.5)	61 (20.5)	26 (8.8)	5 (1.7)	3.77	.93	มาก
2.2 การประสานงานและขอรับการสนับสนุนการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือเครือข่ายต่าง ๆ ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	85 (28.6)	122 (41.1)	57 (19.2)	21 (7.1)	12 (4.0)	3.83	1.05	มาก
2.3 การควบคุม การสั่งการ และการอำนวยความสะดวก ระหว่างการปฏิบัติงานในขณะเกิดเหตุ จนงานแล้วเสร็จ	80 (26.9)	137 (46.1)	44 (14.8)	22 (7.4)	14 (4.7)	3.83	1.06	มาก
2.4 บทบาทในการถ่ายทอดความรู้ การเป็นวิทยากร การเพิ่มทักษะให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	67 (23.4)	156 (54.5)	51 (17.8)	11 (3.8)	1 (0.3)	3.97	.774	มาก
2.5 บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ฯ ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	72 (25.4)	135 (47.5)	55 (19.4)	17 (6.0)	5 (1.8)	3.89	.941	มาก
รวม						3.85	.784	มาก

จากตาราง 4.3.2 แสดงถึงบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ด้านการมอบหมายภารกิจโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.85$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นตามลำดับคะแนนเฉลี่ยพบว่าทุกประเด็นอยู่ในระดับสูง ได้แก่ บทบาทในการถ่ายทอดความรู้ การเป็นวิทยากร การเพิ่มทักษะให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ($\bar{X} = 3.97$) บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ฯ ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ($\bar{X} = 3.89$) การประสานงาน และขอรับการสนับสนุนการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือเครือข่ายต่างๆ ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ($\bar{X} = 3.83$) การควบคุม การสั่งการ และการอำนวยความสะดวก ระหว่างการปฏิบัติงานในขณะเกิดเหตุ จนงานแล้วเสร็จ ($\bar{X} = 3.83$) การกำหนดผู้รับผิดชอบและสั่งการในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.77$)

ตาราง 4.3.3 ระดับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน
ด้านการปฏิบัติงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและ ลดอุบัติเหตุทางถนน	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D	ความหมาย
	5	4	3	2	1			
3. การปฏิบัติงาน								
3.1 บทบาทการเข้าจัดการพื้นที่ และการ ควบคุมพื้นที่ขณะเกิดเหตุ (อุบัติเหตุ) ในการ ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	98 (34.3)	123 (43.0)	49 (17.1)	10 (3.5)	6 (2.1)	4.04	.919	มาก
3.2 บทบาทการจัดการจราจร และการ ประสานงานเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ เกิดเหตุ	78 (27.4)	143 (50.2)	52 (18.2)	9 (3.2)	3 (1.1)	4.00	.824	มาก
3.3 บทบาทการปฐมพยาบาลผู้เจ็บป่วย การ กู้ชีพกู้ภัย ให้แก่ผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน	123 (43.0)	118 (41.3)	36 (12.6)	6 (2.1)	3 (1.0)	4.23	.827	มาก
3.4 บทบาทการนำผู้ป่วยเจ็บเพื่อการรักษา การแจ้งเหตุฯ และการให้ข้อมูลในการ ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	123 (43.0)	106 (37.1)	39 (13.6)	13 (4.5)	5 (1.7)	4.15	.941	มาก
รวม						4.10	.752	มาก

จากตาราง 4.3.3 แสดงถึงบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ด้านการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.10$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นตามลำดับคะแนนเฉลี่ยพบว่าทุกประเด็นอยู่ในระดับสูง ได้แก่ บทบาทการปฐมพยาบาล ผู้เจ็บป่วย การกู้ชีพ กู้ภัย ให้แก่ผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน ($\bar{X} = 4.23$) บทบาทการนำผู้ป่วยเจ็บเพื่อการรักษา การแจ้งเหตุฯ และการให้ข้อมูล ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ($\bar{X} = 4.15$) บทบาทการเข้าจัดการพื้นที่ และการควบคุมพื้นที่ขณะเกิดเหตุ (อุบัติเหตุ) ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ($\bar{X} = 4.04$) และบทบาทการจัดการจราจร และการประสานงานเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่เกิดเหตุ ($\bar{X} = 4.00$)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

- 4.1 การขับรถย้อนศร ขับไม่รู้จักกฎจราจร ทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง
- 4.2 ควรเพิ่มบุคลากรด้านงานจราจรให้มากขึ้น
- 4.3 ควรจัดงบประมาณของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ให้มากขึ้น
- 4.4 ประชาชนไม่มีความรู้ในเรื่องกฎจราจร ควรให้ความรู้ด้านกฎหมาย กฎจราจร ระเบียบข้อบังคับในการใช้รถใช้ถนนให้ทั่วถึงทุกพื้นที่

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล กับบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

ตาราง 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	\bar{X}	S.D	t/F	p-value	เปรียบเทียบรายคู่
เพศ				t = 1.104	.271	
ชาย	139	3.96	.718			
หญิง	159	3.87	.671			
อายุ				F = 2.674	.048	คู่ที่แตกต่างคือ
18-25 ปี	61	3.99	.609			- 18-25 ปี กับ 51 ปี ขึ้นไป
26-35 ปี	130	3.97	.618			- 26-35 ปี กับ 51 ปี ขึ้นไป
36-50 ปี	72	3.87	.679			
51 ปี ขึ้นไป	35	3.63	1.015			
ระดับการศึกษา				F = 3.239	.023	คู่ที่แตกต่างคือ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	38	3.69	.908			- ต่ำกว่ามัธยมศึกษา กับ
มัธยมศึกษา	140	3.86	.681			ปริญญาตรี
ปริญญาตรี	111	4.06	.575			- มัธยมศึกษา กับ ปริญญาตรี
สูงกว่าปริญญาตรี	9	3.79	.928			
ประสบการณ์การทำงาน				F = 4.202	.006	คู่ที่แตกต่างคือ
น้อยกว่า 5 ปี	66	3.77	.547			- น้อยกว่า 5 ปี กับ 6-10 ปี
6-10 ปี	116	4.00	.570			- น้อยกว่า 5 ปี กับ 11-15 ปี
11-15 ปี	43	4.13	.594			- 6-10 ปี กับ 16 ปี ขึ้นไป
16 ปี ขึ้นไป	73	3.77	.952			- 11-15 ปี กับ 16 ปี ขึ้นไป
อาชีพ				F = 2.811	.040	คู่ที่แตกต่างคือ
เกษตรกรรวม	124	4.02	.691			- เกษตรกรรวมกับอาชีพอื่นๆ
รับราชการ	65	3.82	.627			
ธุรกิจส่วนตัว	58	3.95	.743			
อาชีพอื่น ๆ	51	3.72	.687			
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อำเภอรัตนภูมิ				F = 7.557	.000	คู่ที่แตกต่างคือ
น้อยกว่า 5 ปี	22	3.27	.528			- น้อยกว่า 5 ปี กับ 6-15 ปี
6-15 ปี	64	3.91	.658			- น้อยกว่า 5 ปี กับ 16-20 ปี
16-20 ปี	40	4.05	.748			- น้อยกว่า 5 ปี กับ 21 ปี ขึ้นไป
21 ปี ขึ้นไป	172	3.96	.674			

จากตาราง 4.4 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ซึ่งความสัมพันธ์สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. เพศ กับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน พบว่าผู้ชายมีบทบาทมากกว่าผู้หญิง แต่ความแตกต่างดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. อายุกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน พบว่าอายุ 18-25 ปี มีบทบาทมากที่สุด และอายุ 51 ปี ขึ้นไปมีบทบาทน้อยที่สุด ซึ่งความแตกต่างนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.05) โดยคู่ที่แตกต่างกันคือ อายุ 18-25 ปี กับ 51 ปี ขึ้นไป และ อายุ 26-35 ปี กับ 51 ปี ขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา กับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน พบว่า ผู้จบปริญญาตรี มีบทบาทมากที่สุด และจบต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีบทบาทน้อยที่สุด ซึ่งความแตกต่างนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.05) โดยคู่ที่แตกต่างกันคือ ต่ำกว่ามัธยมศึกษา กับปริญญาตรี และมัธยมศึกษา กับปริญญาตรี
4. ประสบการณ์การทำงาน กับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน พบว่าผู้มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี มีบทบาทมากที่สุด และประสบการณ์ น้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 16 ปี มีบทบาทน้อยที่สุด ซึ่งความแตกต่างนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.01) โดยคู่ที่แตกต่างกันคือ น้อยกว่า 5 ปี กับ 6-10 ปี น้อยกว่า 5 ปี กับ 11-15 ปี 6-10 ปี กับ 16 ปี ขึ้นไป และ 11-15 ปี กับ 16 ปี ขึ้นไป
5. อาชีพกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน พบว่าผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีบทบาทมากที่สุด และประกอบอาชีพอื่น ๆ มีบทบาทน้อยที่สุด ซึ่งความแตกต่างนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.05) โดยคู่ที่แตกต่างกันคือ เกษตรกรรมกับอาชีพอื่นๆ
6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน พบว่า ผู้อาศัยในพื้นที่ 16-20 ปี มีบทบาทมากที่สุด และอาศัยน้อยกว่า 5 ปี มีบทบาทน้อยที่สุด ซึ่งความแตกต่างนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.001) โดยคู่ที่แตกต่างกันคือ น้อยกว่า 5 ปี กับ 6-15 ปี น้อยกว่า 5 ปี กับ 6-15 ปี และน้อยกว่า 5 ปี กับ 21 ปี ขึ้นไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัยบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ผู้ศึกษาวิจัยได้ใช้กลุ่มประชากรอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา จำนวนทั้งสิ้น 310 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการส่งแบบสอบถาม และได้กลับคืนมา 305 คน แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS ให้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านความรู้ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ระดับการมีบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน และเปรียบเทียบระดับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา เป็นผู้หญิงร้อยละ 53.4 ผู้ชายร้อยละ 46.6 อายุระหว่าง 26-35 ปี มากที่สุด ร้อยละ 43.6 ระดับการศึกษา มัธยมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 46.2 ประสบการณ์การทำงาน ระหว่าง 6-10 ปี มากที่สุดร้อยละ 39.0 อาชีพเกษตรกรมากที่สุด ร้อยละ 41.6 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไป มากที่สุด ร้อยละ 58.4

2. ความรู้ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ความรู้น้อยร้อยละ 1.0 ความรู้ปานกลางร้อยละ 23.3 ความรู้มากร้อยละ 75.5

3. บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ดังนี้

ด้านการเตรียมการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น ได้แก่การเตรียมการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัย และกำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ($\bar{X} = 3.95$) บทบาทในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อใช้งานในพื้นที่เพื่อลดอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนน ($\bar{X} = 3.86$) บทบาทในการปรับปรุงแผนปฏิบัติการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ($\bar{X} = 3.85$) การจัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับความชัดเจนในการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและการประสานงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมเป็นคณะทำงาน ($\bar{X} = 3.81$) ในขณะที่บทบาทในการเข้าร่วมฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานจริง ($\bar{X} = 3.65$) อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านมอบหมายภารกิจเกี่ยวกับการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น ได้แก่บทบาทในการถ่ายทอดความรู้การเป็นวิทยากร การเพิ่มทักษะให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ($\bar{X} = 3.97$) บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ฯ ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ($\bar{X} = 3.97$) บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ฯ ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ($\bar{X} = 3.89$) การประสานงานและขอรับการสนับสนุนการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือเครือข่ายต่าง ๆ ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ($\bar{X} = 3.83$) การควบคุม การสั่งการ และการอำนวยความสะดวก ระหว่างการปฏิบัติงานในขณะที่เกิดเหตุจนงานแล้วเสร็จ ($\bar{X} = 3.83$) การกำหนดผู้รับผิดชอบและสั่งการในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.77$)

ด้านการปฏิบัติงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น ได้แก่บทบาทการปฐมพยาบาลผู้เจ็บป่วย การกู้ชีพกู้ภัย ให้แก่ผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน ($\bar{X} = 4.23$) บทบาทการนำผู้ป่วยเจ็บเพื่อการรักษา การแจ้งเหตุ และการให้ข้อมูลในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ($\bar{X} = 4.15$) บทบาทการเข้าจัดการพื้นที่ และการควบคุมพื้นที่ขณะเกิดเหตุ (อุบัติเหตุ) ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ($\bar{X} = 4.04$) และบทบาทการจัดการจราจรและการประสานงานเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่เกิดเหตุ ($\bar{X} = 4.00$)

4. ข้อเสนอแนะในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ

- 4.1 การขับรถย้อนศร ขับไม่รู้จักกฎจราจร ทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง
- 4.2 ควรเพิ่มบุคลากรด้านงานจราจรให้มากขึ้น
- 4.3 งบประมาณของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) น้อย
- 4.4 ควรจัดงบประมาณของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ให้มากขึ้น
- 4.5 ประชาชนไม่มีความรู้ในเรื่องกฎจราจร

5. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล กับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ซึ่งความสัมพันธ์สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. เพศกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน พบว่าผู้ชายมีบทบาทมากกว่าผู้หญิง แต่ความแตกต่างดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. อายุกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน พบว่าอายุ 18-25 ปี มีบทบาทมากที่สุด และอายุ 51 ปีขึ้นไปมีบทบาทน้อยที่สุด ซึ่งความแตกต่างนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.05) โดยคู่ที่แตกต่างกันคือ อายุ 18-25 ปี กับ 51 ปีขึ้นไป และอายุ 26-35 ปี กับ 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน พบว่า ผู้จบปริญญาตรี มีบทบาทมากที่สุด และจบต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีบทบาทน้อยที่สุด ซึ่งความแตกต่างนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.05) โดยคู่ที่แตกต่างกันคือ ต่ำกว่ามัธยมศึกษา กับ ปริญญาตรี และ มัธยมศึกษา กับ ปริญญาตรี

4. ประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน พบว่า ผู้มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี มีบทบาทมากที่สุด และประสบการณ์ น้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 16 ปี มีบทบาทน้อยที่สุด ซึ่งความแตกต่างนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.01) โดยคู่ที่แตกต่างกันคือ น้อยกว่า 5 ปี กับ 6-10 ปี น้อยกว่า 5 ปี กับ 11-15 ปี 6-10 ปี กับ 16 ปี ขึ้นไป และ 11-15 ปี กับ 16 ปี ขึ้นไป

5. อาชีพเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน พบว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีบทบาทมากที่สุด และประกอบอาชีพอื่น ๆ มีบทบาทน้อยที่สุด ซึ่งความแตกต่างนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.05) โดยคู่ที่แตกต่างกันคือ เกษตรกรรมกับอาชีพอื่นๆ

6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน พบว่าผู้อาศัยในพื้นที่ 16-20 ปี มีบทบาทมากที่สุด และอาศัยน้อยกว่า 5 ปี มีบทบาทน้อยที่สุด ซึ่งความแตกต่างนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.001) โดยคู่ที่แตกต่างกัน คือ น้อยกว่า 5 ปี กับ 6-15 ปี น้อยกว่า 5 ปี กับ 6-15 ปี และน้อยกว่า 5 ปี กับ 21 ปี ขึ้นไป

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ประเด็นอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความรู้ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ให้ผลในระดับสูงซึ่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กำจัด ขวัญทอง (2539) ที่ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลในการบริหารเทศบาล ตรีศึกษาเทศบาลในจังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกสภาเทศบาลส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกสภาเทศบาลในด้านการบริหารเทศบาล การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การควบคุมการบริหารงานของคณะเทศมนตรี และการมีบทบาททางการเมืองของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาล และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กองทัพ เสนาทิพย์ (2541) ที่ได้ศึกษาเรื่องความเข้าใจในบทบาทของตำรวจชุมชน (ประชาชนอาสา) ต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในท้องถิ่น: กรณีศึกษาท้องที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่าประชาชนอาสาสมัครมีระดับความเข้าใจในบทบาทของการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมตามทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (งานสายตรวจ) ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ (การสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน)

ทฤษฎีในการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับสูง การศึกษาครั้งนี้พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เป็นอาสาสมัครที่เข้ามาปฏิบัติงานช่วยเหลือประชาชนด้วยความสมัครใจ มีจิตอาสา มีความตั้งใจที่จะช่วยเหลือประชาชนในด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน และการดำเนินการอยู่ในการบังคับบัญชาของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลเทศบาล) ในระดับพื้นที่ ที่ได้รับมอบหมายให้จัดเตรียมความพร้อมด้านองค์การเครือข่ายด้านสาธารณภัย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2549 เป็นการดำเนินการของหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เพื่อเป็นการสนับสนุนบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ซึ่งได้ผ่านการอบรมก่อนการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทในป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในพื้นที่อำเภอรัษฎา จังหวัดสงขลา ปรากฏว่าผลอยู่ในระดับมีบทบาทสูงซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กำจัด ขวัญทอง (2539) ที่ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลในการบริหารเทศบาล กรณีศึกษาเทศบาลในจังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกสภาเทศบาลส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่สมาชิกเทศบาลส่วนใหญ่มีบทบาทในการบริหารเทศบาลทั้งในด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การควบคุมฝ่ายบริหารให้มีการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเทศบาล แต่เนื่องจากเทศบาลนครยะลา และเทศบาลตำบลเบตงมีสมาชิกสภาเทศบาลและคณะผู้บริหารเป็นบุคคลในทีมเดียวกัน กระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลและการควบคุมฝ่ายบริหารได้ปรับเปลี่ยนวิธีการในการแสดงบทบาทที่เป็นทางการ ตามที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาเป็นบทบาทที่ไม่เป็นทางการมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่เป็นอาสาสมัครเข้ามาช่วยเหลือประชาชนด้วยความสมัครใจ มีจิตอาสา มีความตั้งใจที่จะช่วยเหลือประชาชนในด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน การปฏิบัติงานอยู่ในความดูแลบังคับบัญชาของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล, องค์การบริหารส่วนตำบล) ในระดับพื้นที่ ที่ได้รับมอบหมายให้จัดเตรียมความพร้อมด้านเครือข่ายสาธารณภัย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และแนวทางการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2549 เป็นการดำเนินงานของหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ความปลอดภัยกับผู้ที่ใช้รถใช้ถนน

ความสำคัญของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์กร
เครือข่ายด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ บทบาทหน้าที่ การ
บริหารจัดการที่ถูกต้อง ก่อให้เกิดจิตสำนึกในการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนนและสามารถป้องกัน
และลดอุบัติเหตุทางถนนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เพื่อให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) มีบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทาง
ถนน โดยเฉพาะการจราจรทางบก ซึ่งเป็นปัญหาทุกพื้นที่ในชุมชนของประเทศไทยจำเป็นต้องบูรณาการร่วมกัน
ทุกภาคส่วนในการรณรงค์เกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน มูลนิธิ อาสาสมัคร ได้เข้ามามี
บทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ดังนี้

1. การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนให้ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล องค์การบริหาร
ส่วนตำบล) ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
จะต้องสนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ให้มีประสิทธิภาพก่อให้เกิด
ประโยชน์แก่ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนในพื้นที่เพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ซึ่งลดการสูญเสียทั้งชีวิต
และทรัพย์สินของประชาชน

2. ให้ความรู้กับประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และส่วนที่เกี่ยวข้อง
สร้างจิตสำนึกในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน เตรียมความพร้อมในด้านองค์กรเครือข่ายในการ
ช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยแนวทางการปฏิบัติต้องลดการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินให้
น้อยที่สุด

3. ให้มีการซักซ้อมความเข้าใจ การฝึกซ้อมแผน โดยใช้สถานการณ์จำลอง/สาธิต เนื่องจากการ
ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนเป็นการทำงานแบบเชิงบูรณาการหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน มูลนิธิ
อาสาสมัคร จึงจำเป็นต้องมีการซักซ้อมการปฏิบัติงาน เพื่อความสะดวกรวดเร็วเมื่อเกิดเหตุการณ์จริงในพื้นที่
สามารถป้องกันและลดอุบัติเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. จัดทำคู่มือ/เอกสาร เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบ สร้างความเข้าใจใน
กฎจราจร การปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยบนท้องถนน ส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย ได้ตระหนัก
ถึงอันตรายจากอุบัติเหตุการจราจรทางบกในพื้นที่เสี่ยง และอาจก่อให้เกิดการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของ
ประชาชน

5. จัดนิทรรศการในด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน สร้างความตระหนัก และความ
รับผิดชอบต่อสังคมร่วมกันของประชาชนให้มีบทบาทในพื้นที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย เพื่อเป็นการป้องกันและลดการสูญเสีย ทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
2. ควรมีการศึกษาบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในเชิงบูรณาการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
3. ควรมีการศึกษาบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล) ซึ่งเป็นศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในพื้นที่

บรรณานุกรม

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย. (2552). ความปลอดภัยทางถนน. กรุงเทพฯ: ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน.
- กำจัด ขวัญทอง. (2539). “บทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลในการบริหารเทศบาล : ศึกษากรณีเทศบาลในจังหวัดยะลา”. ปัญหาพิเศษทางรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- กองทัพ เสนาทิพย์.(2541). “ความเข้าใจในบทบาทของตำรวจชุมชน (ราษฎรอาสา) ต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในท้องถิ่น: กรณีศึกษาท้องที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอหาดใหญ่”. ปัญหาพิเศษทางรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ทิตยา สุวรรณชฎ และคณะ.(2510). ความคาดหวังบทบาทของพัฒนากร คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ระดับตำบล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- ธีรทัต ชูดำ. (2543). “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และพนักงานเทศบาลตำบล ภายใต้พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพัทลุง”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- นอบ คงพูน . (2537). “บทบาทของคณะกรรมการสุขาภิบาลต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีสุขาภิบาลในจังหวัดยะลา”.ปัญหาพิเศษทางรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ภิญโญ สาธร. (2512). บทบาทของศึกษาธิการจังหวัด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา
- มานิต บริพันธ์. (2545). “บทบาทของข้าราชการฝ่ายปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสงขลา”. ปัญหาพิเศษทางรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- วัชระ ชุ่นสุวรรณ. (2546). “บทบาทที่ควรจะเป็นในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 12 สงขลา” ปัญหาพิเศษทางรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- วรวิมล กิตติศักดิ์ธกรณ. (2534). “บทบาทในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา”. ปัญหาพิเศษทางรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สุจิตรา ส่างเนตร. (2530). “การยอมรับบทบาทของการปกครองสตรี : ศึกษากรณีข้าราชการในจังหวัดนครพนม”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุธน ดิษยบุตร. (2543). “บทบาทของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม: ศึกษากรณีอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช”. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง บทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

: กรณีศึกษาพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามการวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดระดับความรู้ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดระดับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา
2. กรุณาตอบแบบสอบถามด้วยความจริงมากที่สุด ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของท่านจะนำไปใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านทั้งสิ้น ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป
3. เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณาตรวจสอบอีกครั้งจนแน่ใจว่าท่านได้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อในการตอบแบบสอบถาม ท่านไม่ต้องลงนาม คำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และใช้ประโยชน์สำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ขอขอบคุณในความร่วมมือมา ณ ที่นี้เป็นอย่างยิ่ง

นายสุภาพ ดวงดี

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามความเป็นจริง

1. เพศ		สำหรับผู้วิจัย
☐ 1) ชาย	☐ 2) หญิง	()
2. อายุ		
☐ 1) 18-25 ปี	☐ 2) 26-35 ปี	()
☐ 3) 36-50 ปี	☐ 4) 51 ปี ขึ้นไป	
3. ระดับการศึกษา		
☐ 1) ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	☐ 2) มัธยมศึกษา	()
☐ 3) ปริญญาตรี	☐ 4) สูงกว่าปริญญาตรี	
4. ประสบการณ์การทำงาน		
☐ 1) น้อยกว่า 5 ปี	☐ 2) 6-10 ปี	()
☐ 3) 11-15 ปี	☐ 4) 16 ปี ขึ้นไป	
5. อาชีพ		
☐ 1) เกษตรกรรม	☐ 2) รับราชการ	()
☐ 3) ธุรกิจส่วนตัว	☐ 4) อื่น ๆ	
6. อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอรัตนจินดาเท่าไร		
☐ 1) น้อยกว่า 5 ปี	☐ 2) 6-15 ปี	()
☐ 3) 16-20 ปี	☐ 4) 21 ปี ขึ้นไป	

ตอนที่ 2 ระดับความรู้ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)
ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับระดับความรู้ของท่าน ตามความเป็นจริงให้มากที่สุด

คำถาม	ใช่ (1)	ไม่ใช่ (2)	สำหรับผู้วิจัย
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน			
1. สาเหตุจากอุบัติเหตุส่วนใหญ่ในประเทศไทย เกิดกับกลุ่มผู้ใช้รถจักรยานยนต์มากที่สุด			()
2. ปัจจุบันรัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน เพื่อเป็นการบูรณาการ แก้ปัญหาด้านความปลอดภัยทางถนนของประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2546			()
3. ยุทธศาสตร์ในการยกระดับความปลอดภัยทางถนน มี 6 ด้าน			()
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความร่วมมือกับองค์กรภาคเอกชน อาสาสมัคร ในการรณรงค์แก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนน ถือเป็นยุทธศาสตร์การให้ความรู้ การประชาสัมพันธ์ เพื่อยกระดับความปลอดภัยทางถนนของประเทศไทย			()
5. การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้นและจริงจังตามมาตรการ 3ม 2ข 1ร ในยุทธศาสตร์การบังคับใช้กฎหมาย ไม่ถือเป็นมาตรการหลัก เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยง และการทำผิดกฎหมายจราจรที่สำคัญ ที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ การเสียชีวิต ทรัพย์สิน และการบาดเจ็บรุนแรง			()
6. การช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน ณ จุดเกิดเหตุ การพัฒนาหน่วยกู้ชีพกู้ภัยตำบล รวมทั้งการนำส่งผู้ป่วยเจ็บจากอุบัติเหตุเข้ารับการรักษา ณ สถานพยาบาล เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การบริการทางการแพทย์ฉุกเฉิน			()
7. ปัจจุบันได้บรรจุหลักสูตรบังคับในเรื่องความปลอดภัยทางถนนเข้าสู่สถานศึกษา ทุกสถานศึกษาแล้ว			()
8. อาสาสมัคร มูลนิธิ องค์กรการกุศล เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ช่วยเหลืองานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนมากที่สุด			()

ตอนที่ 3 บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน
ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาว่าบทบาทในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ท่านได้รับมอบหมายให้ดำเนินการหรือปฏิบัติงานในหน่วยงาน แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ขอให้ตอบให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เลือก ส่วนข้อเสนอแนะให้ท่านระบุข้อเสนอแนะ และการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับบทบาทของท่านในการปฏิบัติงาน

บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. การเตรียมการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน					
1.1 การเตรียมการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัย และกำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ					
1.2 บทบาทในการปรับปรุงแผนปฏิบัติการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการ ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน					
1.3 บทบาทในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อใช้งานในพื้นที่ เพื่อลดอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนน					
1.4 บทบาทในการเข้าร่วมฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานจริง					
1.5 การจัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับความชัดเจนในการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การประสานงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมเป็นคณะทำงาน					
2. การมอบหมายภารกิจป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน					
2.1 การกำหนดผู้รับผิดชอบและสั่งการในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่					
2.2 การประสานงานและขอรับการสนับสนุนการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือเครือข่ายต่าง ๆ ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน					
2.3 การควบคุม การสั่งการ และการอำนวยความสะดวก ระหว่างการปฏิบัติงานในขณะเกิดเหตุ จนงานแล้วเสร็จ					

บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2.4 บทบาทในการถ่ายทอดความรู้ การเป็นวิทยากร การเพิ่มทักษะให้แก่ ผู้ปฏิบัติงาน ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน					
2.5 บทบาทในการจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ฯ ในการป้องกันและลด อุบัติเหตุทางถนน					
3. การปฏิบัติงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน					
3.1 บทบาทการเข้าจัดการพื้นที่ และการควบคุมพื้นที่ขณะเกิดเหตุ (อุบัติเหตุ) ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน					
3.2 บทบาทการจัดการจราจร และการประสานงานเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ในพื้นที่เกิดเหตุ					
3.3 บทบาทการปฐมพยาบาลผู้เจ็บป่วย การกู้ชีพกู้ภัย ให้แก่ผู้ประสบ อุบัติเหตุทางถนน					
3.4 บทบาทการนำผู้ป่วยเจ็บเพื่อการรักษา การแจ้งเหตุฯ และการให้ ข้อมูลในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน					

ข้อเสนอแนะ

ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
พ.ศ. ๒๕๕๓

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

พ.ศ. ๒๕๕๓

โดยพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๒๒ และกำหนดให้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังใช้บังคับได้เฉพาะกาล ฉะนั้นจึงสมควรออกระเบียบตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อใช้บังคับแทนต่อไป อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกระเบียบนี้ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“อปพร.” หมายความว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

“ศูนย์ อปพร.” หมายความว่า ศูนย์ อปพร. กลาง ศูนย์ อปพร. เขต ศูนย์ อปพร. จังหวัด ศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร ศูนย์ อปพร. อำเภอ ศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร ศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา ศูนย์ อปพร. เทศบาล และศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบล

“ผู้บัญชาการ” หมายความว่า ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร

ข้อ ๔ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง ประกอบด้วย อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นประธานกรรมการ รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ได้รับมอบหมาย รองอธิบดีกรมการปกครอง ที่ได้รับมอบหมาย รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ได้รับมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร และผู้ทรงคุณวุฒิ อีกไม่เกินห้าคน ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการ ให้ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการป้องกันสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้อำนวยการส่วนกิจการอาสาสมัคร สำนักส่งเสริมการป้องกันสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารกิจการศูนย์ อปพร.

(๒) เสนอแนวทางและมาตรการเกี่ยวกับการดำเนินกิจการ อปพร. ให้ศูนย์ อปพร. ถือปฏิบัติ

(๓) กำกับ ดูแล และสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ อปพร. ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ในวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการศูนย์ อปพร. เพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือมอบหมายให้ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนได้ ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๕ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการศูนย์ อปพร. โดยอนุโลม

ข้อ ๗ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติม ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน หรือได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติม อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้แต่งตั้งไว้แล้ว

หน้า ๓

เล่ม ๑๒๗ ตอนพิเศษ ๑๐๕ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑๔ กันยายน ๒๕๕๓

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระในวาระหนึ่ง แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ข้อ ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานกรรมการ
- (๓) ประธานกรรมการให้ออก เพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่องหรือไม่สุจริต ต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

ข้อ ๙ การประชุมคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง ต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ในการประชุมคราวใดถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมสำหรับการประชุมคราวนั้น การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๐ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด ประกอบด้วย

- (๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ
- (๒) รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง

หน้า ๔

เล่ม ๑๒๗ ตอนพิเศษ ๑๐๕ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑๔ กันยายน ๒๕๕๓

(๓) นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

(๔) กรรมการอื่น ประกอบด้วย

(ก) ผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่ประจำอยู่ในพื้นที่จังหวัด ตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรแต่งตั้ง

(ข) ผู้แทนของศูนย์ อปพร. เขต ที่จังหวัดนั้นอยู่ในเขตรับผิดชอบ

(ค) ประธานกรรมการประสานงานศูนย์ อปพร. จังหวัด ตามข้อ ๒๒ วรรคสอง

(ง) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรแต่งตั้ง

(จ) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจำนวนไม่เกินสามคน โดยให้มีผู้แทนจากองค์การสาธารณกุศลในเขตจังหวัดรวมอยู่ด้วย

(๕) หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ ข้อ ๑๑ คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการดำเนินงานกิจการ อปพร. ให้เป็นไปตามนโยบาย และแนวทางที่คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. กลางกำหนด

(๒) ให้การสนับสนุนส่งเสริมและกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์ อปพร. ภายในเขตจังหวัด ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการดำเนินงานที่เกี่ยวกับกิจการ อปพร. ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับที่ศูนย์ อปพร. กลางกำหนด

ข้อ ๑๒ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกรรมการ

(๒) ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการอื่น ประกอบด้วย

(ก) ผู้แทนส่วนราชการ หรือหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร ตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นสมควรแต่งตั้ง

(ข) ผู้แทนศูนย์ อปพร. กลาง

หน้า ๕

เล่ม ๑๒๗ ตอนพิเศษ ๑๐๕ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑๔ กันยายน ๒๕๕๓

(ค) ประธานกรรมการประสานงานศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร ตามข้อ ๒๒ วรรคสอง

(ง) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นสมควรแต่งตั้ง โดยให้มีผู้แทนจากองค์การสาธารณกุศลในเขตกรุงเทพมหานครรวมอยู่ด้วย

(๔) ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๑๓ ให้คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ตามข้อ ๑๑ ภายในเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อ ๑๔ ให้นำความในข้อ ๓ ข้อ ๘ และข้อ ๙ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและการประชุมของคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด และคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร โดยอนุโลม

หมวด ๒

การบริหาร และกำกับดูแล

ข้อ ๑๕ ให้ผู้บัญชาการ เป็นผู้บัญชาการศูนย์ อปพร. กลาง รองผู้บัญชาการ เป็นรองผู้บัญชาการศูนย์ อปพร. กลาง มีอำนาจบังคับบัญชา และสั่งการผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. รองผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ อปพร. และ อปพร. ที่พระราชอาณาจักร

ให้ผู้อำนวยการกลาง เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นศูนย์ อปพร. กลาง โดยให้เจ้าหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ปฏิบัติราชการประจำ ณ ที่ตั้งกรม เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง มีอำนาจควบคุมและกำกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. รองผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ อปพร. และ อปพร. ได้ที่พระราชอาณาจักร และอาจแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ เพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

หน้า ๖

เล่ม ๑๒๗ ตอนพิเศษ ๑๐๕ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑๔ กันยายน ๒๕๕๓

ข้อ ๑๖ ให้ศูนย์ อปพร. กลาง มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินงานด้านธุรการของคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง

(๒) สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ คู่มือปฏิบัติงาน เอกสาร

และข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารกิจการ อปพร.

(๓) วางระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินงานที่เกี่ยวกับกิจการ อปพร. รวมทั้งสิทธิ และสวัสดิการแก่ อปพร.

(๔) ศึกษา ค้นคว้า และวิจัย ตลอดจนเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกิจการ อปพร.

(๕) จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม อปพร. และหลักสูตรที่เกี่ยวกับกิจการ อปพร. พร้อมกำหนด รูปแบบวุฒิบัตร และเครื่องหมายแสดงความสามารถ หรือแสดงวิทยฐานะ รวมทั้งพิจารณาทบทวน หรือปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสม

(๖) จัดให้มีการฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติหลักสูตรตามที่กำหนดใน (๕)

(๗) จัดทำแผนพัฒนาอัตรากำลังของ อปพร. รวมทั้งพิจารณาทบทวน และปรับปรุงแผน ให้มีความเหมาะสม

(๘) ประสานงาน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของ อปพร. ที่ราชอาณาจักร

(๙) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง มอบหมาย

ข้อ ๑๗ ให้ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เขต และศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นศูนย์ อปพร. เขต โดยให้เจ้าหน้าที่ของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ ให้ศูนย์ อปพร. เขต มีอำนาจหน้าที่สนับสนุนการดำเนินกิจการ อปพร. ภายในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบ และสนับสนุนศูนย์ อปพร. เขตข้างเคียงในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ข้อ ๑๘ ให้ผู้อำนวยการจังหวัด เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นศูนย์ อปพร. จังหวัด โดยให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ให้รองผู้อำนวยการจังหวัด เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด ในการดำเนินการกิจการ อปพร. และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด มอบหมาย

ให้หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์
อพพร. จังหวัด มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการศูนย์ อพพร. จังหวัด

ข้อ ๑๕ ให้ผู้อำนวยการอำเภอ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อพพร. อำเภอ และที่ทำการปกครอง
อำเภอ เป็นศูนย์ อพพร. อำเภอ โดยให้เจ้าหน้าที่ของที่ทำการปกครองอำเภอ เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ข้อ ๒๐ ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่น เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อพพร. ดังนี้

(๑) ให้นายกเทศมนตรี เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อพพร. เทศบาล รองนายกเทศมนตรี
ซึ่งนายกเทศมนตรีมอบหมาย เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ อพพร. เทศบาล ปลัดเทศบาล เป็นผู้ช่วย
ผู้อำนวยการศูนย์ อพพร. เทศบาล และสำนักปลัดเทศบาล เป็นศูนย์ อพพร. เทศบาล โดยให้เจ้าหน้าที่
ของสำนักปลัดเทศบาล เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

(๒) ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อพพร. องค์การบริหาร
ส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย
เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ อพพร. องค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ช่วย
ผู้อำนวยการศูนย์ อพพร. องค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
เป็นศูนย์ อพพร. องค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้เจ้าหน้าที่ของสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

(๓) ให้นายกเมืองพัทยา เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อพพร. เมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา
ซึ่งนายกเมืองพัทยามอบหมาย เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ อพพร. เมืองพัทยา ปลัดเมืองพัทยา
เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ อพพร. เมืองพัทยา และสำนักปลัดเมืองพัทยา เป็นศูนย์ อพพร. เมืองพัทยา
โดยให้เจ้าหน้าที่ของสำนักปลัดเมืองพัทยา เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ข้อ ๒๑ ให้ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อพพร. กรุงเทพมหานคร
รองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครมอบหมาย เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์
อพพร. กรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร
เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ อพพร. กรุงเทพมหานคร และสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์ อพพร. กรุงเทพมหานคร โดยให้เจ้าหน้าที่ของสำนักป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัย กรุงเทพมหานคร เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ให้ผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร และสำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร โดยให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ข้อ ๒๒ ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ตามข้อ ๑๘ ข้อ ๑๙ ข้อ ๒๐ และข้อ ๒๑ มีอำนาจหน้าที่สั่งการ ควบคุม และกำกับดูแล เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ อปพร. และ อปพร. ในสังกัด ตลอดจนให้การสนับสนุนการดำเนินงาน อปพร. ภายในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ และสนับสนุนศูนย์ อปพร. ช่างเคียงในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใด เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์เพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ตามวรรคหนึ่ง จัดให้ อปพร. เข้ามามีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการประสานงานศูนย์ อปพร. โดยการจัดตั้งและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการประสานงานศูนย์ อปพร. ให้เป็นไปตามที่ศูนย์ อปพร. กลาง กำหนด

ข้อ ๒๓ ให้ศูนย์ อปพร. เทศบาล ศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบล ศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร และศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา จัดตั้งฝ่ายต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) ฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (๒) ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย
- (๓) ฝ่ายสงเคราะห์ผู้ประสบภัย
- (๔) ฝ่ายปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย
- (๕) ฝ่ายอื่น ๆ ตามความจำเป็น

ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ตามวรรคหนึ่ง แต่งตั้งหัวหน้าฝ่ายหนึ่งคน และรองหัวหน้าฝ่ายสองคนจากเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ หรือ อปพร. โดยแต่ละฝ่ายให้มี อปพร. ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ในศูนย์ อปพร. ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินงานที่ศูนย์ อปพร. กลางกำหนด

ข้อ ๒๔ ให้ อปพร. อยู่ภายใต้การควบคุม และกำกับดูแลของหัวหน้าฝ่าย อปพร. ให้หัวหน้าฝ่ายในศูนย์ อปพร. แต่ละแห่งอยู่ภายใต้การสั่งการ ควบคุม และกำกับดูแลของผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เทศบาล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร หรือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา แล้วแต่กรณี

หน้า ๕

เล่ม ๑๒๗ ตอนพิเศษ ๑๐๕ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑๔ กันยายน ๒๕๕๓

ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เทศบาล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบล และผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา อยู่ภายใต้การสั่งการ ควบคุม และกำกับดูแล ของผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. อำเภอ

ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. อำเภอ และผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร อยู่ภายใต้การสั่งการ ควบคุม และกำกับดูแลของผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด หรือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี

ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด และผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร อยู่ภายใต้การควบคุม และกำกับดูแลของผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง

ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด และผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาและสั่งการของผู้บัญชาการศูนย์ อปพร. กลาง

ข้อ ๒๕ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง อาจารย์สมัคร และคัดเลือกบุคคลเข้าเป็น อปพร. ในสังกัดของตน รวมทั้งรับ อปพร. ที่ขอย้ายจากศูนย์ อปพร. อื่น เข้ามาเป็น อปพร. ในสังกัด และในการนี้ให้ออกบัตรประจำตัวให้แก่ อปพร. ในสังกัดของตนด้วย

ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ ข้อ ๓๐ ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๒ ข้อ ๓๕ และข้อ ๔๓ บรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับกรณีตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม และให้ อปพร. อยู่ภายใต้การควบคุม และกำกับดูแลของหัวหน้าฝ่าย อปพร. และให้หัวหน้าฝ่าย อปพร. อยู่ภายใต้การสั่งการควบคุม และกำกับดูแลของผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๖ ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จัดให้มีธงประจำศูนย์ อปพร. เพื่อเป็นสัญลักษณ์ ประจำศูนย์ อปพร. ตามหลักเกณฑ์และรูปแบบที่ศูนย์ อปพร. กลาง กำหนด

ข้อ ๒๗ ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด และผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี อาจพิจารณามอบรางวัลเชิดชูเกียรติ สำหรับศูนย์ อปพร. ในสังกัดที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น

ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. อาจพิจารณามอบประกาศเกียรติคุณสรรเสริญและเครื่องหมาย เชิดชูเกียรติแก่ อปพร. ที่ปฏิบัติงานดีเด่น หรือผู้ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือกิจการ อปพร. จนเกิดผลดียิ่ง

เพื่อเป็นการส่งเสริมและยกย่องในการปฏิบัติหน้าที่ของ อปพร. ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น เป็นพิเศษ ผู้บัญชาการศูนย์ อปพร. กลาง อาจพิจารณามอบประกาศเกียรติคุณสรรเสริญ และเครื่องหมายเชิดชูเกียรติแก่ อปพร.

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสามให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และรูปแบบที่ศูนย์ อปพร. กลางกำหนด

หมวด ๓

การคัดเลือก การพ้นจากสมาชิกภาพ และการฝึกอบรม

ข้อ ๒๘ ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เทศบาล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. องค์การบริหาร ส่วนตำบล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา เป็นผู้รับสมัครและคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม เข้าเป็น อปพร. อปพร. ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
- (๓) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในเขตศูนย์ อปพร. นั้น
- (๔) เลื่อมใสการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๕) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือคนวิกลจริต
- (๖) ไม่เป็นผู้เสื่อมเสียในทางศีลธรรม หรือในทางทุจริต หรือเป็นภัยต่อสังคม

ผู้สมัครที่ได้รับคัดเลือกกว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในวรรคสอง ต้องเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรม อปพร. จึงจะได้รับการขึ้นทะเบียนเป็น อปพร.

ข้อ ๒๙ อปพร. พ้นจากสมาชิกภาพเมื่อ

(๑) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามข้อ ๒๘ และผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ต้นสังกัดสั่งให้พ้นจากสมาชิกภาพ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ต้นสังกัด สั่งให้พ้นจากสมาชิกภาพ ตามข้อ ๑๖

ข้อ ๓๐ กรณี อปพร. พ้นจากสมาชิกภาพตามข้อ ๒๕ หากประสงค์จะขอกลับเข้ามาเป็น อปพร. อีก ให้ทำคำขอเป็นหนังสือยื่นต่อผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ตามข้อ ๒๘ วรรคหนึ่ง

ข้อ ๓๑ กรณี อปพร. ผู้ใดมีความประสงค์จะย้ายไปสังกัดศูนย์ อปพร. อื่น เนื่องจาก ย้ายภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใด ให้ทำคำขอยื่นต่อผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ต้นสังกัดและให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ที่ได้รับคำขอทำหนังสือส่งตัว พร้อมทะเบียนประวัติมอบให้ อปพร. ผู้นั้นถือไปรายงานตัวต่อผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. สังกัดใหม่ และให้ศูนย์ อปพร. นั้นเสนอ ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด หรือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร ออกบัตรประจำตัวใหม่ ให้และเรียกบัตรประจำตัวเดิมคืน

ข้อ ๓๒ ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เทศบาล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. องค์การบริหาร ส่วนตำบล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา จัดทำทะเบียนประวัติของ อปพร. ตามที่ศูนย์ อปพร. กลาง กำหนด ให้เป็นปัจจุบัน

ข้อ ๓๓ ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด และผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร เป็นผู้มีอำนาจอนุมัติโครงการฝึกอบรม อปพร. และกำกับดูแลให้เป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนด

ข้อ ๓๔ ให้ศูนย์ อปพร. ที่จัดฝึกอบรมหลักสูตรการอบรม อปพร. จัดทำเครื่องหมาย อปพร. และวุฒิบัตร เพื่อมอบให้แก่ อปพร. ที่ผ่านการฝึกอบรม โดยเครื่องหมาย อปพร. ให้เป็นไปตามแบบทำขระเบียนนี้ ส่วนวุฒิบัตรให้เป็นไปตามรูปแบบที่ศูนย์ อปพร. กลางกำหนด

หมวด ๔

สิทธิ และวินัยของ อปพร.

ข้อ ๓๕ อปพร. มีสิทธิ ดังต่อไปนี้

(๑) แต่งเครื่องแบบและประดับเครื่องหมาย อปพร.

(๒) ใช้วิทยุสื่อสารของทางราชการในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นลายลักษณ์อักษร

(๓) ได้รับการคุ้มครองตามระเบียบและกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย และหน้าที่อื่น ตามคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือเจ้าพนักงาน ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย

ข้อ ๓๖ อปพร. จะต้องรักษาและปฏิบัติตามวินัยโดยเคร่งครัด ดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนและดำรงรักษาการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ปฏิบัติตามคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้บังคับบัญชาโดยเคร่งครัด และสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์ อปพร. ที่ตนสังกัด

(๓) แต่งเครื่องแบบให้ถูกต้องตามระเบียบในขณะปฏิบัติหน้าที่

(๔) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน ไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยและไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ เป็นการตอบแทน

(๕) รักษาความสามัคคีในหมู่คณะและเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม

(๖) ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี

(๗) ไม่เสพสุราของมีนเมาในขณะปฏิบัติหน้าที่

(๘) ไม่ใช้กิริยาวาจาที่ไม่สุภาพต่อประชาชน

(๙) ไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา

(๑๐) ไม่เปิดเผยความลับทางราชการ

(๑๑) ไม่แสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมายเพื่อตนเอง หรือผู้อื่นจากการปฏิบัติหน้าที่กรณี อปพร. กระทำผิดวินัยตามวรรคหนึ่ง และเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการหรือกิจการ อปพร. ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ที่ผู้นั้นสังกัดมีอำนาจสั่งให้ อปพร. ผู้กระทำความผิดพ้นจากสมาชิกภาพ

หมวด ๕

หน้าที่และการมอบหมายการปฏิบัติงาน

ข้อ ๓๗ อปพร. มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และเจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และปฏิบัติตามระเบียบนี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ อปพร. ไปรายงานตัวต่อผู้บังคับบัญชา หรือเจ้าพนักงานโดยไม่ชักช้า และขณะปฏิบัติหน้าที่ให้แต่งเครื่องแบบ อปพร. เว้นแต่เป็นกรณีเร่งด่วนจะประดับเฉพาะเครื่องหมาย อปพร. ก็ได้ และต้องมีบัตรประจำตัว อปพร. ไว้เพื่อแสดงตนด้วย

ข้อ ๓๘ กรณีผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ใกล้เคียงร้องขอ และผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เห็นเป็นการสมควรอาจสั่ง อปพร. ไปปฏิบัติภารกิจนอกเขตรับผิดชอบก็ได้ และให้รายงาน ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ตามลำดับชั้น

ในกรณีที่มีความจำเป็น ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด หรือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งการ อนุมัติ หรืออนุญาตให้ อปพร. ไปปฏิบัติภารกิจนอกเขตจังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร ได้

ข้อ ๓๙ ในกรณีจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ และหัวหน้าฝ่าย อปพร. ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. องค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เทศบาล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. อำเภอ ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร หรือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด ไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองหัวหน้าฝ่าย อปพร. หรือรองผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ของศูนย์ อปพร. นั้น เป็นผู้สั่งการ อนุมัติ อนุญาตแทนไปพลางก่อนได้

ข้อ ๔๐ การรายงานให้กระทำ ตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา เว้นแต่กรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็นอาจรายงานผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปได้ แต่ต้องรีบรายงานให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงทราบในทันทีที่สามารถจะกระทำได้

หมวด ๖

เครื่องแบบ เครื่องหมาย และบัตรประจำตัว

ข้อ ๔๑ เครื่องแบบ อปพร. ให้เป็นไปตามรูปแบบแนบท้ายระเบียบนี้
ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการ
เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ อปพร. มีสิทธิแต่งเครื่องแบบ อปพร.

ข้อ ๔๒ เครื่องหมาย อปพร. การใช้และการประดับ ให้เป็นไปตามรูปแบบและหลักเกณฑ์
แนบท้ายระเบียบนี้
การใช้และการประดับเครื่องหมาย อปพร. นอกจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ต้องได้รับ
อนุญาตจากผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง

ข้อ ๔๓ ให้ศูนย์ อปพร. เทศบาล ศูนย์ อปพร. องค์กรบริหารส่วนตำบล ศูนย์ อปพร.
เขตในกรุงเทพมหานคร และศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา จัดทำบัตรประจำตัว อปพร. ตามแบบท้าย
ระเบียบนี้ เสนอให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด หรือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร
ออกบัตรประจำตัว อปพร. เพื่อมอบให้แก่ อปพร.

หน้า ๑๔

เล่ม ๑๒๗ ตอนพิเศษ ๑๐๕ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑๔ กันยายน ๒๕๕๓

นอกจากบัตรประจำตัว อปพร. ตามวรรคหนึ่ง ศูนย์ อปพร. กลาง อาจกำหนดให้มีบัตรประจำตัว อปพร. เพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษได้ โดยหลักเกณฑ์การออกบัตร อายุของบัตร และรูปแบบบัตรให้เป็นไปตามที่ศูนย์ อปพร. กลางกำหนด

ข้อ ๔๔ บัตรประจำตัว อปพร. ตามข้อ ๔๓ วรรคหนึ่ง ให้มีอายุสี่ปี เมื่อบัตรประจำตัวชำรุดสูญหาย หมดอายุ หรือมีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ เช่น ชื่อตัว ชื่อสกุล ให้ อปพร. ผู้นั้นยื่นคำร้องตามแบบที่ศูนย์ อปพร. กลางกำหนดต่อผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เทศบาล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร หรือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา แล้วแต่กรณี เพื่อเสนอให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด หรือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร พิจารณาดำเนินการออกบัตรประจำตัวใหม่ให้ต่อไป

ให้ศูนย์ อปพร. เทศบาล ศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบล ศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร และศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา จัดทำทะเบียนควบคุมบัตรประจำตัว อปพร. ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๔๕ ให้หน่วย อปพร. และ อปพร. ที่จัดตั้งขึ้นและมีอยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับเป็นหน่วย อปพร. และ อปพร. ตามระเบียบนี้

ให้คณะกรรมการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

ชวรัตน์ ชาญวีรกูล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล	นายสุภาพ ดวงดี		
รหัสประจำตัวนักศึกษา	5210521612		
วุฒิการศึกษา			
วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา	
ศิลปศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	2533	
สาขาการจัดการทั่วไป			

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
 สถานที่ทำงาน สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสงขลา
 ศาลากลางจังหวัดสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
 โทร.0-7431-6381-2
 โทรสาร.0-7431-6380